



DIRVA

THE FIELD

Nr. 27

Balandžio-April 6, 1959

Cleveland, Ohio

KODĖL RELIGIJA LIETUVOJE TEBĖRA GAJI

Ką apie tai sako patys komunistai

Šių metų Komunisto (mėnesinio partijos žurnalo) 2 numeryje, centro komiteto pareigūnas J. Olekas nagrinėja vadinamosios "mokslinės-ateistinės" propagandos keblumus Lietuvoje. Geroka straipsnio dalis paskirta aiškinimams, kodėl religingumas (kaip jie sako, "religiniai prietariai") vis dar stipriai laikosi. Štai kaip tos priežastys atrodo, žiūrint pro kompartijos centro komiteto langą komunisto akimis:

"Religijos gajumą galima paaiškinti visų pirma tuo, kad

visuomeninė sąmonė atsilieka

savo formavimesi nuo visuomenės ekonomikos vystymosi".

"Šis žmonių sąmonės atsilikimas nuo visuomenės ekonominio gyvenimo vystymosi ypač reikšmingas yra Tarybų Lietuvoje, nes dabar gyvenantieji vidutinio ir senesniojo amžiaus žmonės auklėjosi kapitalistinėje visuomenėje. Tai, be abejo, viena iš svarbiausių priežasčių, dėl kurių respublikoje yra religinių prietarų."

Skundžiasi bažnytinės organizacijos stiprumu

"Religinių prietarų patvarumą galima paaiškinti ir tuo", — aiškinasi toliau J. Olekas, — "kad religija propaguoja paplitusi krašte bažnytinė organizacija, turinti tvirtą materialinę bazę, puikius ir erdvius maldos namus su visais juose esamais puošniais įrengimais. Bažnyčių architektū-

ra, menas, muzika ir pan. — visa tai sudaro palankias materialines sąlygas religijai propaguoti, religiniams prietarams stiprinti. O šimtmečiais iskiepyti žmonių sąmonėje religiniai prietariai, pereidami iš kartos į kartą, tikinčiųjų piliečių tarpe tapo tradicijomis, įgavo įpročio jėgą. Bažnyčia kaip organizacija turi palyginti nemažą aktyvą: kunigai ir jų tarnai, būvę vienuoliai, davatkos ir kiti. Bažnytininkai turi didelę organizacinę ir propagandinę patyrimą, sugeba prieiti prie įvairių gyventojų sluoksnių ir panaudoti savo tikslais liaudies papročius ir tradicijas. Tam tikrą vaidmenį čia vaidina ir materialinis bažnyčios suinteresuotumas, nes juo stipresnis religingumas žmonių tarpe, tuo jie dosniau aukoja pinigų bei materialines gėrybes bažnyčiai. Nuo suaukoto bažnyčioje pinigų ir materialinių gėrybių kiekio tiesiogiai priklauso kulto tarnų gerovė. Tai bene svarbiausioji priežastis, verčianti bažnytininkus aktyvizuotis ir stiprinti religinę propagandą. Tam tikslui jie panaudoja visas jų žinioje esamas sąlygas".

Skundžiasi ir įtakomis iš užsienių

"Trečia aplinkybė yra ta, kad kapitalistinės visuomenės atplaišos, turinčios prieštaringą kapitalistinės valstybės, kartu su imperialistine reakcija laiko religiją ir bažnyčią svarbiausiu savo idėjinio ginklo kovoje prieš komunistinę ideologi-

ją. Reakcingoji katalikų dvasiškija kartu su visais emigraciniais reakcingais elementais, vykdydama imperialistinės reakcijos propagandinius užsakymus, neriasi iš kailio šmeiždama socializmą. Ji apeliuoja į tikinčiųjų jausmus, mėgina antitarybiškai juos nuteikti, stabdo jų politinį ir kultūrinį aktyvumą".

Išskaičiuoja nelaimės, tik ne visas

"Pagaliau", — rašo J. Olekas, — "tokios aplinkybės, kaip esami kai kur materialiniai sunkumai, stichinės gamtinės nelaimės, karai, atskirų žmonių arba jų grupių žemas kultūringumo lygis ir pan., irgi prisideda prie religinių prietarų gajumo palaikymo".

Čia, skaičiuodamas nelaimės, skatinančias žmonių religingumą, partijos pareigūnas bus pamiršęs paminėti pačią svarbiausią — sovietinę okupaciją su visais jos atneštais "malonumais".

Skundžiasi kunigų mokėjimu prisitaikyti

"Reikia turėti dar galvoje", — tęsia toliau pasiteisinimus, — "ir tą labai svarbią aplinkybę, kad socializmo sąlygomis, kai nėra išnaudotojų klasių, bažnyčia gali geriau užmasikuoti savo klasinę prigimtį negu kapitalizmo sąlygomis, kur vyksta kasdieninė aštri klasių kova. Kapitalistinėje santvarkoje dvasiškios ryšys su išnaudotojiškomis klasėmis, su buožėmis, dvarininkais ir kapitalistais labai akivaizdžiai pasireiškia. Socializmo sąlygomis bažnyčia giliau užslepia šį savo klasinį pobūdį, užmaskuoja religijos kaip išnaudotojiškųjų klasių ideologijos esmę. Vystantis socialistinei santvarkai, stiprėjant tarybų valdžiai ir augant tarybinių žmonių politiniam sąmoningumui, katalikų dvasiškija vis lanksčiau prisitaiko prie tarybinių piliečių nuotaikų ir stengiasi panaudoti visus mūsų antireliginės propagandos silpnumus. Dabar dvasiškija daug dėmesio skiria individualiems pasikalbėjimams su tikinčiaisiais, ypatingai dėmesį skirdama jaunimui".

Toliau straipsnyje nurodinėjami antireliginės propagandos trūkumai ir kas bei kaip juos galėtų užpildyti.

O Utenos rajono komunistai

griebėsi kitų priemonių.

Rajoninis laikraštis stojo ginti tikinčiuosius nuo Sudeikių klebono kun. Alfonso Gražio. Jis, sako, renka aukas per daug uoliai, siuntinėjas parapijiečiams mašinėlė parašytus potvarkius, kas kiek privalas sumokėti, iš vienos moters išviliojęs 500 rublių, iš kitos namuką, įsigijęs motociklą, o iš krautuvės vedėjo net ir žmoną paviliojęs!

Po to "feljetono" Utenos rajoniniam laikraštėly, esą, žmonės pasipiktinę, (kunigu, ar feljetonu?) bet iš tų nuskrįstųjų, kuriuos laikraštėlis uoliai stojo ginti,



Pavasaris ateina į mūsų Tėvynės pievas, miškus ir upes.

Dirvos bendradarbio nuotrauka.

Kumščio dešimtmetis

Nepaisant trūkumų, NATO išlaikė taiką Europoje

"Pažiūrėkite į ranką. kiekvienas pirštas, atskirai paimtas, nėra labai geras apsigynimo ir puolimo įrankis. Bet sugniaužk juos į kumštį, ir jie gali tapti labai pavojingu apsigynimo ginklu" — kalbėjo Eisenhoweris, buvęs pirmasis to kumščio dirigentas.

Tais žodžiais jis apibūdino Šiaurės Atlanto Gynybos Organizacijos (NATO) reikalingumą, sveikindamas

užs. reik. ministerius, susirinkusius į Washingtoną, į tą patį kambarį, kuriame prieš dešimtį metų, 1949 m. balandžio 4 d. buvo pasirašyta NATO sutartis.

Jungtinė gynybos organizacija buvo bendro pavojaus kūdikis. Berlyno blokada, pučas Čekoslovakijoje visu ryškumu atskleidė Jungt. Tautų organizacijos nepajėgumą. Paaiškėjo, kad vienintelė atspara tolimesnei

komunizmo agresijai tegali būti tik jungtinė karinė organizacija, paremta sutarimu, kad vieno jos nario užpuolimas laikytinas visų narių užpuolimu.

Pirmaisiais NATO signalais buvo 12 valstybių, siekiančių saugumo šiaurės Atlanto zonoje. Vėliau šio griežto geografinio aptarimo buvo atsisakyta, ir 1952 m. į organizaciją įsijungė Turkija su Graikija, o 1955 m. ir Vak. Vokietija. Eisenhowerio žodžiais, kolektyviniam saugumui buvo suteikta 5 mil. vyrų, 30,000 lėktuvų, įrengta 250 strateginių bazių. JAV šiam reikalui yra išleidusi per 25 bil. dol., kiti nariai — 88 mil. dol.

Per NATO dešimtmetį pasaulyje daug kas pasikeitė. JAV jau nebeturi atominių ginklų monopolio. Anuo metu buvusi okupuota Vak. Vokietija šiandien yra jau suvereninė valstybė su sava kariuomene ir savomis idėjomis. Alžiras nuolat čulpia Prancūzijos jėgas. Komunizmas konsolidavo galią Kinijoje. Afrika, kolonijų problemos kelia komplikacijas.

(Nukelta į 2 psl.)

NAUJAUSIOS ŽINIOS

• Praėjusį šeštadienį prezidentas Eisenhoweris Getysburge pasakė kalbą, skirtą Amerikos politikai nušviesti, kurioje pabrėžė Amerikos vaidmenį kovoje dėl laisvės išlaikymo visuose pasaulio kraštuose, steng-

damasis kuo daugiau supažindinti amerikiečius su grasinančiais komunistinės diktatūros pavojais.

• Indijos vyriausybė nutarė suteikti politinę globą į Indiją atbėgusiam Dalai Lamai ir jo 80 palydovų. Dalai Lamai bus suteikta visa priderama pagarba, bet nebus leista eiti jokių politinių funkcijų, pareiškė Nehru.

• Birželio 26 d. prezidentas Eisenhoweris vyks į Montrealį, kur susitiks su Anglijos karalienė Elzbieta II ir dalyvaus šv. Lauryno jūros kelio atidarymo iškilinėse.

skundų gauti nepavyko. Utenos dekanas kun. Petras Kuzmickas, nuvykęs į Sudeikius, apklausė net šešis paminėtus asmenis ir parašęs (irgi mašinėlė) redakcijai ilgą laišką, tvirtindamas, kad laikraštis apie Sudeikių kleboną rašęs netiesą, ir reikalaujamas padarviti išvadas.

Išvadas, tačiau, korespondentai daro saviškas. Jie zuja visoj Sudeikių apylinkėi, ar nesurinks daugiau skundų prieš kunigą Gražį. Tuo tarpu medžioklė nelabai sėkminga. Rado du darbininkus (jų pavardžių dėl visko nemini), kurie sakosi, esą klebonas iš jų nusiėmęs 2000 rublių už darbą, o vienas senas žmogus skundėsi, kad klebonas šventoriuje jį primušęs, kai jis pareikalavęs, kad užmokėtų irgi už kažkokį darbą. O kad būtų stipriau, korespondentai visą "bylą" iš utėniškio laikraštuko perkėlė į Tiesą...

—Vr.

Jaunųjų dainininkų konkurso dalyviai...



Gegužės 2 d., Clevelande, Dirva rengia jaunųjų dainininkų konkursą. Į tą konkursą jau užsirašė dalyvauti keletas mūsų jaunųjų talentų. Štai Daiva Mongirdaitė, lyrinis koloratūrinis sopranas. Dainavimą studijuoja Boston Universitete, School of Fine and Applied Arts. Daiva yra aktyvi studentų organizaciniam gyvenime. Plačiau apie konkursą skaityk 2 psl.





DIRVA

THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.

Atsk. Nr. kainą 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Papienas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Naujų talentų ieškojimas ir jų rėmimas

Atsiliėpkime į Dirvos konkursą!

VLADAS JAKUBENAS

Antrojo Didžiojo karo tremtinių banga gerokai pagyvino amerikiečių lietuvių kultūrinį gyvenimą. Sutirpėjo jau buvę veikimo židiniai, susikūrė ir visa eilė naujų lietuvių organizacijų. Ruošiami įvairūs renginiai; ryžtasi net dideliems, komplikuoti pasirodymams reikalingiems žygiams, kaip pav. Dainų šventės, Tautinių šokių festivalis, ar jungtinių chorų koncertas per Pasaulio Lietuvių Seimą New York'e. Nelietuviškos muzikos srityje statomos ištisos operos, kaip pav. Chicago Vyrų Choro iniciatyva įvykdyti Rigoletto, Fausto ir dabar baigiamas ruošti Carmen pastatymas, arba Pirmyn Choro pastatyta Paradojai Nuotaika.

Visokiems dideliems ar mažiems pastatymams bei parengimams reikalinga muzikų, ypač gi reikalinga dainininkų. Lietuvių visuomenė nėra jautri, ar orkestre groja lietuviai ar kitaip, bet ji nori, kad savoji ar svetimoji daina scenoje skambėtų jų gimtąja kalba. Tas dalykas mus skiria ir skirs nuo amerikiečių publikos, kurie noriai klausosi operų ar dainų jiems kartais visai nesuprantama originalo kalba. Lietuviai per savo parengimą žutbūt nori lietuvių dainininko, lengviau pakędami kitatautį pianistą ar dirigentą.

Dainininkų mes turime nemaža, jų tarpe keletą tikrai ryškių. Praeityje Anna Kaskas ir P. Stoškutė buvo net Metropolitan operos žvaigždės. Jos ir dabar tebekoncertuoja su pasisekimu, bet jų didysis karjeros pakilimas yra praeityje. Panaši būklė yra ir su tremtiniais, buvusiais mūsų operos solistais: ir jų žibėjimas daugiau ar mažiau priklauso praeičiai.

Tremties laikais išaugo naujų talentų: St. Baras-Baranauskas neseniai laimėjo pirmą vietą Chicago Tribune konkurse. Pr. Bičienė laimėjo stipendiją į Italiją, dainavo operoje Milane ir dabar dainuos Cincinnatije. Aldona Stempuzienė garbėja tarp lietuvių ir amerikiečių Clevelande. Aukšto lygio pasiekė M. Kripkauskienė ir keletas kitų. New Yorke gražią karjerą padarė čia gimęs A. Vokietaitis.

Tačiau... vis dėlto reikalingas jaunesniųjų priauglis. Reikia remti jaunimą, kuris turi pasiryžimo studijuoti dainavimą. Pasiryžimo šios šalies sąlygomis reikia daug, mes lietuviško-

ji visuomenė galim pasiūlyti mažą. Šioje laisvos konkurencijos šalyje nėra tikra, kad turint balsą ir pakankamą išsilavinimą, "prigys" ar bus kviečiamas į ribotą lietuvišką koncertinę rinką, arba ar pavyks prasiveržti į dar sunkiau pasiekiamą amerikiečių publikos koncertų estradą. Ir labiausiai mėgiamam dainininkui -solistui lietuviai negali suteikti pragyvenimo vien iš jo meno. Retas sudaro iš



Prof. Vl. Jakubėnas.

koncertų pragyvenimą ir amerikiečių tarpe.

O vis dėlto tarp lietuvių (o ir tarp amerikiečių) yra didelio palinkimo studijuoti dainavimą. O lietuviai visuomet buvo ir tebėra dainos mėgėjai. Ir norint susilaukti lietuvių dainininkų prieauglio, svarbu išiešti pigalbos ranką tiems, kurie rimtai siekia dainos meno aukštybių, svarbu paremti jų pasiryžimą, neduoti užgęsti jų talentui.

Todėl didžiai sveikintinas Dirvos laikraščio paskelbtas jaunųjų dainininkų konkursas. Konkurso tikslas: ieškoti jaunų talentų ir juos paremti. Konkurso sąlygos plačiai paskelbtos mūsų spaudoje. Teikiamos premijos šio krašto sąlygomis, nemažos: 300, 200 ir 150 dolerių. Laimėtojams, be to, bus suruošti koncertai lietuvių kolonijose.

Svarbu, kad mūsų visuomenė plačiausiai atsiliėptų į šį pakvietimą. Svarbu, kad konkurse dalyvautų kuo daugiausiai dainavimo besimokančio jaunimo.

Pageidautina, taip pat, kad konkursas neapsiribotų vien naujaisiais ateiviais: nemaža dainavimo adeptų yra ir iš čia gimusių lietuvių, kuris, nors ir menkai tekalba lietuviškai, bet tebesijaučia lietuviais ir dainuoja lietuvių dainas. Daly-



REGISTRUOKITĖS Į JAUNŲJŲ DAINININKŲ KONKURSA

O ta proga — gegužės 2 d. Clevelande rengiamas jaunųjų dainininkų konkursas. Jo laimėtojams paskirtos 3 premijos. Pirmoji premija — \$300.00, antroji — \$200.00 ir trečioji \$150.00. Į konkursą kviečiami jaunieji dainininkai iš JAV ir Kanados.

Konkurse gali dalyvauti moters ir vyrai, nevyresni kaip 28 m., iš anksto pranešę apie tai Dirvai, bet ne vėliau, kaip iki balandžio mėn. 18 dienos. Įsiregistruojant reikia pranešti balso rūšį, kur mokosi dainavimo, tikslų adresą ir vieną fotografiją, tinkančią laikraščiui.

Visi konkurso dalyviai, atvykę į Clevelandą, gaus rengėjų parūpintą nakvynę lietuvių šeimos ir čia neturės jokių išlaidų.

Konkurse dainininkai turės padainuoti po tris savo

vavimas tokia konkurse dažnai gali būti akstinu palaikyti juose lietuvių. nenutraukti ryšių su gimtąja kalba ir kultūra.

Dirvos iniciatyva skatinami jaunų dainininkų talentus yra girtina ir privalo būti paremta. Galime kartu pareikšti pageidavimą, kad toks konkursas būtų nepasikartojantis, ir kad ateityje panašūs žvejai neapsiribotų vien dainininkais, bet apimtų ir kitų muzikos meno sričių talentingą prieauglį.

pačių pasirinktas dainas. Viena iš jų turi būti lietuvių kompozitorių kūrinys, gi dvi kitos gali būti ir svetimačių kūriniai. Dvi iš trijų dainų turi būti dainuojamos lietuviškai, trečioji gali būti dainuojama ir originaline kalba.

Visiems konkurso dalyviams bus parūpintas akompaniatorius. Norintieji gali ir savo akompaniatorių atsivežti. Jei kuris iš konkurso dalyvių numato sunkumų kelionės išlaidas apmokėti, apie tai tuoj praneša Dirvai. Rengėjai stengsis ir tuos sunkumus nugalėti.

KORIDORIUS AR TUNELIS?

Didįjį Penktadienį oriniam koridoriuje tarp Vakarų ir Berlyno buvo apsaudyti amerikiniai transportiniai lėktuvai. JAV pareiškė protestą. Sovietai atsakė protestu, kad lėktuvai skridę aukščiau, negu 10,000 pėdų. Apsaudyti lėktuvai buvo C-130 propeleriniai sprausminiai, ligšiol skridimams į Berlyną nenaudoti, efektingiausiai skrendant virš 20,000 pėdų aukštyje. Specialaus susitarimo dėl skridimo aukščio nėra, bet ligšiol naudoti JAV lėktuvai dažniausiai skridavo 8,000 pėdų aukštyje. Naujoje protesto notoje JAV pabrėžė, kad orinis koridorius nesąs tunelis, turįs ribotą aukštį.

GAVOME 242 NAUJUS SKAITYTOJUS Dar būtina reikia 258

Daug kas mums rašo, kad Dirva pastaraisiais metais labai toli pažengė ir pralenkė kitus lietuviškus laikraščius. Žinoma, tokius atsiliepimus malonu skaityti leidėjams ir redaktoriams, bet reikia ir rūpintis, kad dar daugiau būtų padaryta. O be naujų skaitytojų sutelkimo tai nepadarysi. Tat ateikit mums į talką, nes vieni nepajėgime šios kliūtis nugalėti.

Jei tik išgalit, užsakykit Dirvą savo artimiesiems kaip šventinę, vardadienio ar gimtadienio dovaną. O jei turit kaimynų, kurie dar Dirvos neskaito, bet skaityti galėtų, atsiųskit mums jų adresus. Jiems Dirvą pasiųsim susipažinti. Tegul patys įsitikina ir apsisprendžia, ar galės ateityje be Dirvos išsiversti. 500 naujų skaitytojų vajų vykdydami Dirvą metams duodame už \$6.00.

Siųsdami naujo ar rekomenduojamo skaitytojo adresą naudokitės šia atkarpa, ją atitinkamai užpildę:

Užsakau
Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)

Kumščio...

(Atkelta iš 1 psl.)

jas sąjungininkų tarpe. Tiesa, neseniai pasisekė rasti sprendimą Kipro klausimu, nors praktiškai dar ten teks susidurti su daugeliu labai komplikuoju klausimų. Taip pat laimėjimas NATO pakui buvo Irano posūkis į Vakarų. Bet tai tik dalis didžiųjų klausimų.

Ateitį tebetemdo Berlyno ir Vokietijos problemos; Prancūzija, Alžiras ir Viduržemio zona; raketų ir branduolinių ginklų problemos; bendros vadovybės klausimai; oro gynyba; Macmillano iškeltas ginklavimosi užsaldymas ("Tie britai!" sušuko Adenaueris, išgirdęs apie tą projektą. "Jie turi pagaliau suprasti, kad jau nebegali vadovauti kontinentui!").

Šiaurės Atlanto Gynybos organizacijai ligšiol dar nepasisekė suorganizuoti užsibrėžtų 100 rezervo divizijų, nepasisekė sumobilizuoti 30 aktyvių kautynės paruoštų divizijų gyvybiškai svarbiame centriniam fronte (Vokietijoje), nepasisekė išspręsti branduolinių ir raketinių ginklų dislokacijos ir jų bazių priklausomybės.

Sovietinė grėsmė laisvajam pasauliui per dešimt metų ne kiek nesumažėjo. Priešingai, ji pradėjo reikštis vis agresingesniais ženklais. Bet tarp dviejų Berlyno krizių — anuometinės blokados ir dabartinio ultimatumo — esama skirtumo: aną balandžio ketvirtąją šeštosios flotilijos lėktuvai neskradė mėlyname Neapolio danguje, išdidžiai išrašinėdami NATO kriptogramas, senajame vokiečių armijų mieste Mainze nevyko fakelių paradai.

Ši organizacija, kad ir su trūkumais, kad ir su eile neišspręstų problemų, dešimt metų buvo stiprioji užtvanka, sulaikiusi raudonąjį tvaną, nes, kaip prez. Eisenhoweris pabrėžė: "nuo tos dienos, kurią NATO buvo sukurta, komunistai nepasiekė jokių laimėjimų Europoje — nei karinių, nei politinių". (Jpp)

• Teresė Neumann, 61 metų amžiaus, Vokietijoje, kuriai kas met Didįjį Penktadienį atsivertdavo žaidžios rankose, šiais metais nekraujavo. Maldininkai, kurie norėjo ją pamatyti, nebuvo įleisti į jos namus.

• Naujoje Zelandijoje prasidėjo Azijos pietryčių gynybos pakto konferencija, kurioje bus paliestas ir Tibeto klausimas.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

LAIŠKAI

NE APIE ŽIVAGĄ, O APIE PREMIJAVIMĄ

Kolegai Br. Railai ir jo akimirksnį Dirvos 25 nr. skaičius norėčiau pažymėti, kad New Yorke įvykusiose diskusijose aš buvau tas, kuris tarp kitų 1958 metų įvykių, netiesiogiai galėjusių turėti ar turėjusių teigiamos įtakos Lietuvos reikalui, paminėjau ir Nobelio premijos Pasternakui paskyrimą.

Apie Pasternako romaną — nesvyruodamas pasirašau po Br. Railos nuomonę. Bet faktą, kad paskyrė Pasternakui premiją, ir kad dėl to kilo triukšmas, labai nepatogio šviesoj viso pasaulio akyse išryškines Lietuvos okupantų mentalitetą, laikau netiesiogiai teigiamai atsiliėpantią ir Lietuvos bylai. Nes tas naujas išryškėjimas, pasiekęs labai plačius viso pasaulio visuomenių sluoksnius, sudaro progą tai šen tai ten nurodyti ir į lietuvių literatūros padėtį sovietinės okupacijos sąlygose. Pasternakinio triukšmo šviesoje, toki priminimai pasidarė daug lengviau suprantami ir į juos daugiau dėmesio kreipia. Pagaliau, jei apie Lietuvą kalbėti nesusidarytų progos, vistiek Lietuvos okupantams nepalankios opinijos sustiprėjimas pasaulyje jau yra Lietuvos bylai palankus reiškinys.

V. Rastenis, N. Y.

DEKIT GYDYTOJŲ SKELBIMUS

Dirvos skaitytojas L. Nagevičius, iš Clevelando, rašo:

"Skelbimų skyriuje pravartu turėti Clevelande praktikuojančių gydytojų sąrašą.

Dirvos turiniu ir puikiomis fotografijomis esu patenkintas".

Red. pastaba. Ohio valstybėje yra įstatymas, kuris draudžia gydytojams skelbti laikraščiuose. Žinoma, niekas laikraščiu negalėtų uždrausti spausdinti gydytojų adresus, bet už tai jie negali mokėti, nes tada jau būtų skelbimas.

Bendrai, su gydytojais lietuviams, praktikuojantiems Ohio valstybėje, esam turėję nemažai nemalonumų, kada apie juos laikraštyje būdavo atspausdinta vienkia ar kitokia eilinė žinutė. Ir tie nemalonumai atsiradavo tik todėl, kad iš jų pačių tarpo kai kas neteisingus pranešimus duodavo Academy of Medicine, kiekvieną žinutę laikydami skelbimais. O skelbimas pagal įstatymą, yra toks pranešimas, kurį duoda savininkas ir už tai laikraščiu užmoka. O kada pati laikraščio redakcija deda savo redaguojamas žinias ir jokių mokesčių iš niekur nima, niekas tokios žinios negali palaikyti skelbimu.

Rašytojas R. Spalis, iš Anglijos rašo:

"Naujoji Dirva labai patraukli. Neabejoju, kad skaitytojų šeima augs".

Dirvos skaitytojas P. Mauraitis, iš Chicago, rašo: "Pradžioje man atrodė, kad Dirvos formatas permažas. Bet dabar taip pripratau, kad visi kiti atrodė blogi. Ypač, prisipažinsiu, kad mėgstu skaityti atsigulęs, kada grįžtu iš fabrikinio darbo gerokai pavargęs. Na, ir gulint nesunku su tuo formatu susitvarkyti. Taigi ir čia patogus..."

RAUDONIEJI "GENEROLAI" PRIEŠ MANE

VYT. ALANTAS

Ryšium su mano ir V. Kutkaus straipsniais, paskelbtais Dirvoje ir Drauge dėl "Penkių stulpų turgaus aikštėje" dramų, pats autorius, A. Landsbergis išspausdino Darbininke ilgą laišką, kuriame tarp kitko ir taip sako: "Šia proga noriu painformuoti Darbininke redakciją ir suinteresuotuosius, jog į "maskvinius" ir "kultūrbolševikinius" kaltnimus bei insinuacijas žiūriu labai rimtai ir nepriimsiu jų gulomis. Šiuo metu tariuos su amerikiečių teisiniu ekspertu, kaip tiksliausiai reaguoti į buvusius ir būsimus nepagrįstus to pobūdžio kaltinimus bei insinuacijas".

Taigi, pasakyta aiškiai: "ir būsimus". Vadinasi, Landsbergis tariasi su savo teisiniu ekspertu, kaip užmaiti antburnius net ir tiems jo dramų nepalankiems recenzentams, kurie dar neprasižiojo ir gal niekad neprasižios...

Nebūčiau minėjęs to Landsbergio savotiško, mūsų literatūros istorijoje negirdėto ir neregėto išsišokimo, jei kovo 12 d. nebūčiau perskaitęs V. Rastenio straipsnio su keistoku užvardijimu: "Rišama rašytoją prie stulpo be teismo". Teismas čia, teisiniai ekspertai ten! Aš visada galvoju, kad, kai veikalas paskelbiamas ar suvaidinamas, tai jo autorius savaime atsiduria visuomenės teisme. Kokio teismo dar nori Rastenis "Penkių stulpų" autoriui? O gal jis turi galvoje teismą, kurin Landsbergis ketina atiduoti Darbininką ir "suinteresuotuosius"? Tada iš tikrųjų dar reikėjo palaukti, kol teismas būtų išnėšęs sprendimą, kaip ir ką reikia rašyti apie jo veiklą. Bet tuo atveju, reikėjo recenzentus painformuoti, kad jie iki teismo tylėtų arba tik palankiai rašytų...

Savo straipsnio pradžioje Rastenis į kovą nestoja, o išstumia priekin raudonuosius "generolus": Gričių, Sluckį, Sniečkę, Chruščiovą, pagaliau, nepamiršta ir paties Stalino. Jis paaiškina seniai žinomą dalyką, būtent, kaip komunistai žiūri į literatūrą; pacitavęs išmintį Chruščiovo, kuris reikalauja meną ir literatūrą pajungti partijos ideologijai ir, mandagiai atsiprašęs, kerta smūgį man: "Atleiskite, bet minėtieji pasisakymai (citatos iš mano straipsnio Dirvoje vasario 9 d. V. A.) apie Landsbergio "Penkis stulpus" man atrodo paremti tokia pat formule, kaip Chruščiovo, tik į formulės simbolius įstatyti kiti konkretūs dydžiai."

Taigi, išvada aiški: Alantas nori pajungti literatūrą, bet... kam? Aš nepriklaušau ir neatstovauju jokiai partijai, už jokiais politines programas nekovojau, niekam nenoriu primesti per prievartą savo įsitikinimų. Pagaliau, minėjame savo straipsnyje apie savo literatūrinę pažiūrą aš visai ir nekalbėjau ir todėl būtų labai įdomu išgirsti iš V. Rastenio, kokius mano "konkrečius dydžius" jis galėtų įstatyti į "Chruščiovo formulės simbolius"?

V. Rastenis sakosi neginčijamas niekam teisės vertinti literatūros kūrinį ir pagal politinę programą, nors, priduria jis, būsimi ne nuodėmė taikyti literatūrai ir kitokią masą, "ypač, kad daugeliu kitų atvejų mes kritikuojame, net smerkiame meno pajungimą tam tikrai idėinei linijai". Tai gi, jis truputį pasitaiso: nuo chruščiovinės nagaikiškos komunistinės linijos jis šoka aplamai ant "idėjinės li-

nijos", tik, deja, jam vis dar nepaaiškėja, kad joks meno veiklas negali išsiversti be vienokios ar kitokios idėjinės linijos. Jei menininkas neturi savo pasaulėžiūros, savo moralinių bei estetinių principų, tai jo veikalas gal ir bus gerai padarytas literatūriškai, bet jis bus kaip gelė be kvaipo. Pagaliau, ar jis pats nevertina Landsbergio veikalo pagal tam tikrą liniją? Galop aš nė kiek neabejoju, kad autorius savo veikalą rašė irgi pagal tam tikrą idėjinę liniją, tik V. Rasteniui atrodo, kad ta linija gerai išvesta, o man atrodo, kad ji nukrypo į šalį.

Savo straipsnyje aš tarp kitko pastebėjau, kad Landsbergiui savo veikale pavykę nuvainikuoti partizanų sąjūdį, o V. Rastenis tvirtina priešingai sakymas, kad autoriui kaip tik pusėtinai pavykę Lietuvos laisvės kovotojus reabilituoti, t. y. atskleisti jų kovos tragiškumą... sutiktas kliūtis... beiviltiškumą... atsparumą ir t. t. "Dar daugiau, rašo V. Rastenis, atskleidžiamas ir bandymas psichologiškai persiorientuoti, pakeisti kovos metodus, į kuriuos įkalkuliota kantrybė, prisitaikymas prie aplinkybių ir net įsiliejimas į priešų tarpą".

Taip kaipgi čia: ar V. Rastenis nevertina ir nepajungia veikalo tam tikrai teigiamai idėinei patriotinei linijai? Iš principo tokia jo taktika yra teisinga, nes, palikę nuosalyje visokias politines programas, ideologijas bei literatūros teorijas, savo istorijos įvykių mes dar privalone vertinti ir pagal lietuvišką liniją. Todėl man atrodo, kad V. Rasteniui nebuvo jokio reikalo išrikiuoti prieš mane raudonuosius "generolus" ir ieškoti įkvėpimo raudonosios ideologijos ra-

šalinėje, kalbant apie savus reikalus.

Taip, yra Landsbergio veikale tragiškumo, beviltiškumo ir kalbų apie kovos metodų keitimą bei prisitaikymą prie aplinkybių, bet ten yra ir pasimetimo, suglumimo ir moralinio sužlugimo. Man rodos, kad žiūrovas su pagrindu klausia: kas gi ten beprisitaikys prie naujų aplinkybių ir bekovos pagal naujus metodus, jei visi partizanai žuvo, kurie išliko gyvi, prisitaikė ir gal šiandien tebekovoja, bet čia kalbame ne apie visą Lietuvą, o apie Landsbergio veiklą.

Pabaigoje V. Rastenis rašo, kad esą gyvų liudininkų, jog tokie reiškiniai iš tikrųjų esą buvę pergyventi ir kad tai esanti "tiesa, o ne partizaninio sąjūdžio abstraktus vaizdavimas vien tik šviesiais heroizmo gaisais". Galėčiau nuo savęs pridurti, kad ne tik gyvi liudininkai, bet ir dokumentai liudija, jog tokių reiškinių iš tikrųjų būta, bet ką tai pasako?

Partizanų gadynė labai plati ir įvairi ir ten gali rasti kokių tik nori reiškinių ir faktų. Esmė glūdi tame, kokius faktus pasirinksi ir kaip juos interpretuosi. Tą patį reiškinį gali atvaizduoti ir "šviesiais heroizmo gaisais" ir nutupyti jį juodomis spalvomis. Čia yra skonis, sąžinės patriotizmo, tautinės savigarbos, takto, pasaulėžiūros, literatūrinio pažiūrų, žodžiu "idėjinės linijos" reikala.

Dar keletas žodžių dėl "abstraktaus vaizdavimo". Atrodo, kad V. Rastenis šiuo atveju bus "langsbergesnis" už patį Landsbergį. Aukščiau paminėjame Darbininko numerius "Penkių stulpų" autorius rašo: "Stipri angliškoje versijoje neminama nei Sovietų Sąjunga nei Lietuva; jų veiksmas vyksta nenustatytais metais, didelės valstybės okupuotoje mažoje šalyje; jų pobūdis yra alegoriškai filosofinis". O kitas Landsbergio veikalo interpretatorius Pranas Lapė kovo 13 d. Vieni bėję irgi pastebi, kad vertime į anglų kalbą Lietuvos bei Rusijos vardai nebeminimi ir priduria, kad tai "priduoda veikalui dar didesnės simbolikos. Konflikto subrendimas iki abstrakcijos įgalina bet kokios tautybės žmogų jį pilnai suprasti". O kitoje vietoje Pranas Lapė vadina "Penkis stulpus" tiesiog "surrealistine abstrakcine tragedija".

Tad ko čia pyksta V. Rastenis, kad kiti (kas? V. A.) partizaninį sąjūdį vaizduoja abstrakčiai, jei pats jo ginamas autorius teikia savo veikalui "alegoriškai fi-

Baltic Trio dainininkės



Baltic Trio dainininkės Floridoje. Iš apačios: Anita Navickaitė Karns, latvė Amalija Petersone ir estė Meeta Sepp.

losofini" pobūdį? Reikia dar čia pastebėti, kad, jei Landsbergis būtų pateikęs lietuviui žiūrovui tokį "alegoriškai sufilosofintą" veikalą, kur nebėra Lietuvos vardo, kur veiksmas vyksta nenustatytu laiku, tai, žinoma, nebūtų buvę ko ir ginčytis.

Susidaro gan aiškus įspūdis, kad "Penki stulpai" V. Rastenio galvosenoje bus padarę tikrą revoliuciją. Jis sako, kad autorius partizanų kovą supratęs kitaip ir kad tas jo supratimas statas į "keblią padėtį rutininę propagandos liniją". Ir esąs didelis klausimas, ar rašytojas turėtų mokytis iš visuomenės veikėjų, kaip tą tragediją interpretuoti, ar gal visuomenės veikėjams esą būtų pravartu pažvelgti, ka rašytojo intuicija atskleidžianti. Ir pagaliau jis siūlo "pasvarstyti, ar kartais ne savąją liniją reikėtų rimtai peržiūrėti, užuot rišus rašytoją prie stulpo netgi be teismo".

Reikia manyti, kad, siūlydamas tas "reformas", V. Rastenis neaplenkia nė pats savęs, nes ir jis yra visuomenės veikėjas, laikraštinkas, t. y. viešosios nuomonės dorotojas ir vienas tautinio sąjūdžio šulų. Su (Nukelta į 4 psl.)

MIAMI, Floridoje, jau šešetas metų dirbujasi lietuvių ir amerikiečių tarpe populiarus Baltic Trio vietetas. Jos dainuoja lietuviškai, latviškai ir estiškai liaudies ir kitokias mėgiamas dainas.

Jos visos yra tremtinės, bet Anita Navickaitė yra gimusi Chicagoje ir baigusi Northwestern Universitete piano mokytojos mokslą. Nuvykus į Lietuvą 1938 metais su Chicagos Pirmyn chorą dalyvauti olimpiadoje, po visų iškilmių ji pasiūlo studijuoti Kauno muzikos konservatorijoje smuiko muziką. Ten ištėkėjo už pianisto Jurgio Karnavičiaus. Bolševikams užėjus, kaip Amerikos piliētė, ji galėjo išvažiuoti, bet jos vyrui i Ameriką važiuoti galimybė nebuvo.

Miami Beach puošnioje dalyje jos motina Ona Navickienė turi vilą, kur žiemavoti atvyksta lietuviai iš šiaurės. Anita duoda piano muzikos pamokas ir užsiima dainavimu.

Vasario 16-tos minėjimuose Miami Lietuvių salėje Baltic Trio prisideda programos išpildyme. Taip pat jos dažnai kviečiamos dainuoti amerikiečių programose ir ypatingais atvejais giedoti bažnyčiose. K.

SIUNTINIAI SIUNČIAM I SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTUDIJĄ, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.
Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitai mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sekmdieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MAket 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. Tower 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2874

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Visais klausimais, ryšyje persiuntimo siuntinių Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į vyriausią įstai-gą arba mūsų patyrusius, atydzius ir mandagius skyrių vedėjus, visi maloniai suteiks jums visus nuro-dymus. Pradžiuginkite savo gimines ir draugus nusiųsdami jiems siuntinį. Mūsų didžiulė firma turė-dama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresuotą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas maisto produktų, įvairių pramonės dirbinių, odų avalynės, laikrodžių ir kitokių prekių pažlomis žemaisiomis kainomis. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite infor-maciją apie naujas maitų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai visa kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

PRIEŠ 35 METUS

(Prisiminimų žiupsnelis iš pirmojo susitikimo su neolithuanais)

PRANAS NARVYDAS, Brooklyn

3

Mes, Amerikos lietuviai, čia gyvendami, visiškai ne-sijautėme, kad kuri nors Lietuvos politinė partija turėtų teisę mus kontroliuoti. Antra vertus, nei mūsų komitetas, nei studentai nėjo į Amerikos lietuvių visuomenę nei vals-tiečių liaudininkų, nei kurios kitos politinės partijos var-du. Tai buvo tik Sandaros redaktoriaus ir jo klikos iš-mislas, pagimdytas pavydo ir siekias pakenkti mūsų dar-bui. Tai kenkėjams iš dalies ir pavyko — mes neįstengė-me surinkti numatytų 10-ties tūkstančių dolerių sumos, nes mažiau sąmoningų lietuvių kenkėjų buvo suklaidinti. Jiems išvysčius savo kompaniją ir skleidžiant nepagrįs-tus gandus, komitetas kartais gaudavo iš suklaidintų lietuvių visuomenės veikėjų laiškų, kuriuose buvo reišk-iami aukų rinkimui abejingi ir net priešingi nusistatymai.

Viename tokių laiškų rašoma: "Jūsų laišką su prašymu surengti tiems studentams prakalbas gavau, bet jiems rengti prakalbas atsisakau, nes iš kitų šaltinių gir-

dėjau, kas jie per paukščiai — tai fašistai, juodašimčiai". Nežiūrint šlykščios kompanijos ir vietomis nepalankių reakcijų, mūsų darbas buvo tęsiamas. Jei kuris mažiau sąmoningas vietos lietuvių visuomenės veikėjas nesutik-davo organizuoti prakalbų ar sutikęs nuo savo pažado at-sisėdavo, mes surasdavome kitą, sąmoningesnį lietuvių, kurio neveikdavo priešiškos kompanijos melas ir sklei-džiami nepagrįsti gandai.

Čia aprašomi pavyzdžiai ryškiai byloja, kaip gandai kartais paveikdavo dorus ir patriotiškos nuotaikos lietu-vius. Kartą studentai, grįždami iš Albany, pakeliui turėjo sustoti Northampton. Bet prieš pat numatytas prakal-bas Northampton gauname netikėtą laišką. Jame rašo-ma — tokiems juodašimčiams atsisakoma ruošti prakal-bas. Kas daryti? Laiko mažai! Nebesurasdamas kitos išeit-ies, siunčiu skubų laišką į Northamptoną ir prašau, jei prakalbų nebus, nors stotyje sutikti tuos studentus ir su jais pasikalbėti.

Tas visuomenės veikėjas vis dėlto atvyksta į stotį, pamato "juodašimčius", su jais susipažįsta, išsišneka, pa-galiau parsiveža namo ir, sukvietęs savo kaimynus lietu-vių, surengia studentams vaišes. Jie lietuviška daina ir ypač kanklėmis sužavi vaišių dalyvius, kurie tą pat va-karą sudea apie du šimtus dolerių. Šeiminkas tą vaka-rą nebeišleidžia studentų į Worcesterį, kad rytojaus dieną galėtų juos apvežioti pas vietos biznierių bei šiaip žino-mesnius lietuvių. Ir išlydėdamas užkviečia juos atsilan-kyti kitą kartą.

Gana gausioje ir veikloje Worcesterio lietuvių kolo-nijoje prakalbos turėjo įvykti lietuvių parapijos salėje. Bet prieš pat prakalbas klebonas atsakė salę. Tačiau stu-dentai vis dėlto ryžosi jį aplankyti tą patį sekmadienį, kada turėjo įvykti prakalbos, po pamaldų ir išsiaiškinti.

Pradžioje jis nenorėjo su jais nė kalbėtis. Tik vėliau kiek atsileido ir sutiko išklausti jų paaiškinimų. Kun. Tumo-Vaižganto laiškas visiškai pakeitė klebono pažiūrą į studentus. Jis tuoj užprašė juos pietų ir pats ėmė aiš-kintis, kad buvęs suklaidintas, paaukojo 15 dolerių ir pri-dūrė, kad jam esą nepatogu skelbti prakalbų organizavi-mą iš naujo, nes dalis parapijiečių esanti taip pat suklai-dinti ir joms priešinga.

Worcesteryje studentai susirado patriotiškai nusi-teikusių lietuvių, katrie mielu noru juos priglaudė ir įvai-riais būdais padėjo, renkant toje lietuvių kolonijoje au-kas. Labai daug gero studentai patyrė iš tuomet Worces-teryje ėjusio savaitraščio Amerikos Lietuvio, kuris skelbė įvairius pranešimus, garsino aukotojų sąrašus ir visai-p kaip padėjo.

Bostone anuomet ėjo šie savaitraščiai: Sandara ir Keleivis. Studentai, atvykę į Bostoną, visų pirma aplankė didžiausios savo priešininkės Sandaros redakciją. Ten buvo aiškintasi, visapusiškai išsikalbėta, be abejo, paro-dytas J. Vileišio laiškas. Bet Sandaros redaktoriui, ma-tyt, rūpėjo ne tiesa, o kas kita — Sandara ir po to išsi-aiksinimo paliko aukų rinkimo priešininkę, tęsė savo pik-tą akciją, niekinančią mūsų komiteto darbą.

(Bus daugiau)

DAR VIENAS PLAGIJATAS CVIRKOS AKTYVAN

Niekas neabejojo, kad Cvirka buvo talentingas rašytojas. Bet drauge su gabumais gana anksti paaiškėjo ir kita jo ypatybė — palinkimas plagijuoti (vogti kitų rašytojų kūrinys). Kadaį jis įsmugeliavo į Lietuvos Aidą vieną neva savo novelę (pasirašė slaptyvardžiu, bet honorarą paėmė, kaip už savo kūrinį). Paaiškėjo, kad tai senos prancūziškos novelės "laisvas" vertimas, tik asmenų ir vietų vardai vieton prancūziškų įdėti lietuviški. Didelis nemalonumas tada buvo redaktoriui, priėmusiam tą novelę... Jis dabar, Cvirkos 50 metų amžiaus sukakties ir paminimo atidarymo proga, atsiminimų apie tai nerašo...

Kitas ryškus paaiškėjęs Cvirkos daugiau kaip pusplagijatis yra jo Frankas Krukas, Amerikos lietuvių gyvenimo satyra. Gavęs išleisti atsiųstą čekagiškio A. Margerio rankraštį, jį saviškai išsitašė, papildė ir išleido kaip savo kūrinį. Margeriui nei sveiks nei dėkui nepasakęs... Dabar, jubiliejaus proga, buvęs rašytojų sekretorius M. Sluckis Kruką lygina su Gogolio Mirusiomis sielomis ir ir ta proga piktinasi, kad "Babrausko tipo literatūriniai neūžaugos vėl traukia į dienos šviesą nuvalkiotus prasimanymus romano adresu."

Sluckis nei nemini, koki tie "prasimanymai" (bet žino juos!), tik pasipiktinęs barasi, kad visa tai tik šmeižtas... Ir lyg tyčia, kitate to paties Literatū-

ros ir Meno numerio (šių metų 11 nr.) puslapyje atidengiamas dar vienas Cvirkos plagijatas!

J. Grybauskas (aktorius, dabar operos meno vadovas), įsijungdamas į sukaktuvinio Cvirkos garbinimo chorą, rašo "žiupsnelį" atsiminimų apie pažintį su Cvirka. Ir, turbūt, nieko pikta nemanydamas, pasakoja, kad vienu metu Cvirka, dalyvaudamas vieno neva sportininkų vakaro rengime, parašęs vakaro programai dainą chorui dainuoti. J. Grybauskas nemini, ar Cvirka "parašė" ir muziką, bet kartoja tos dainos žodžius, gėrėdamasis Cvirkos talentu.

O tie žodžiai kurių tik nuotrupas Grybauskas mini, toki: "Sutikau, pamatčiau ją per mingą... Ir ne kartą ir ne du mudu ėjom greta, atsiminę streikus ir kai buvo krata... Versk, griauk, kas supuvo, naują kursime žodžiai!"

Cvirkos žodžiai? Bet juk tai tik gana grubus vertimas ir pamėgdžiojimas se-

nos komsomolo dainelės, kurią Cvirka, greičiausia, buvo nusiklausęs iš Maskvos radijo. Atitinkami rusiški jos posmai štai: "My na mitingie s niej povstriečialisia, nas na front vysilat' sobiralisia... I ne raz i ne dva vtichomoločku celoval ja svoju-da komsomoločku... Kim, bieį po razruchie, strojim žizn' my v novom duchie! Traktorami vspašem buduščėje naše!" Tai yra (maždaug pažodžiui, neeiluojant): Mes mitinge su ja susitikom, mus į frontą išsiųsti rengėsi... ir ne kartą, ir ne du tylutėliai (vogčiomis) bučiavau aš savo komjaunuolytę... Kim (jaustukas), mušk suirutę, statom gyvenimą naują dvasioį. Traktoriais išarsim ateitį mūsų!

Vadinasi, Cvirka tą sovietinę dainelę "sulietuvino", pritaikė vietos reikalus (panašiai, kaip tą prancūzišką novelę ar Kruką), bet originalia kūryba galėjo palaikyti tik tie, kurie nebuvo anos sovietinės dainiukštės girdėję.

—VI.

Apie buvusį karo komisarą Vitkauską ir Panevėžio revkomo darbus

(2)

Dabar tenka duoti keletą pavyzdžių apie civilių lietuvių patriotų žudymą.

Kalėdų švenčių laikotarpyje daugelis lietuvių patriotų ruošė mitingus, kalbėjo susirinkimuose, organizavo valsčių-parapijų komitetus, miliciją, ragino lietuvius priešintis bolševikams, stoti kariuomenėn. Panevėžio revkomas tokius organizatorius pirmiausiai pradėjo areštuoti. Pvz., Trijų Karalių dieną Raguvoje mitingavęs Z. buvo areštuotas ir dingo be žinios, o Pušalote kalbėjęs Š. suspėjo pabėgti. Štai, kaip puikiai buvo pasiruošęs Panevėžio revkomas perimti valdžią, atėjęs raudonosios armijos daliniams ir kaip gerai veikė ryšiai.

Areštai tęsėsi visą laiką. J. Klevečka buvo areštuotas ir dingo be žinios dėlto, kad jo sūnus esąs pabėgęs pas baltagvardiečius. Gimnazistas Vaitiekūnas buvo areštuotas, išvežtas į Daugpilį ir ten sušaudytas už tai, kad kratos metu jo kambaryje čekistai (Bistrickas ir Petraitis) rado Lietuvos Tarybos atsišaukimą, kuriame stipriausias pasakymas buvo toks: "Kas mums geriau: vokiečiai ar rusai bolševikai? Tas pats velnias".

Tie patys čekistai tą pačią naktį pas mane darė kratą, nieko ypatingo nerado, bet mane areštavo. Mane išgelbėjo pažįstami milicininkai, su kuriais anksčiau teko dirbti lietuvišką darbą, dalyvauti chore ir vaidintojų kuopelėje.

Gėgžna (žiūr. L. E.) buvo areštuotas, išvežtas į Daugpilį ir ten sušaudytas už lietuvišką patriotinį darbą.

Kai aš pabėgau iš bolševikų, revkomo čekistai tuojau pradėjo gaudyti įkaitus. Buvo numatę areštuoti keletus mano draugus gimnazistus. Trims pasisekė pabėgti, o I. areštavo, išvežė į Daugpilio kalėjimą. Ten jis sėdėjo vienoje kameroje su 15 lietuvių panevėžiečių, iš kurių 14 buvo sušaudyta, o I. ir dar vienas lietuviui pasisekė pabėgti (priešui priartėjus prie Daugpilio, kilo suirutė) ir grįžti tėvynėn. I. buvo paskutiniu seimo narys. Aš manau, kad buv. seimo nariai, gyvenę JAV, prisimena tą kankinį.

Čia išvardinau pavardėmis bei inicialais tik tokius

Gen. štabo plk. P. ŽILYS

bolševikų nužudytus lietuvių patriotus, kurie buvo man gerai pažįstami: artimi, mokslo draugai, bendradarbiai, kaimynai. Visų nužudytų ir ištremtų aukų skaičius siekia šimtus.

Bet "Naujienose" viskas apverčiama aukštyn kojomis. Prirašyta daug kaltinimų besikuriančios Lietuvos kariuomenei ir tai padaryta dėl to, kad karo veiksmų sukūryje, vokiečių karininko (buv. Panevėžio karo komendanto Milerio) įsakymu buvo sušaudytas buvęs Panevėžio komunistų revkomo sekretorius adv. F. Valiukas.

Buv. adv. Meškauskas "Naujienose" sugebėjo ir buv. Panevėžio karo komisaro Vitkausko žiaurumus paversti gerais norais tarnauto Lietuvai: "atvykęs net su pasigrobta didele pinigų suma". Tai nepaprasti sugebėjimai.

Apie buv. karo kom. Vitkausko tragediją yra žinomos dvi versijos. Plk. J. Petruičio versija: Vitkauskas pats atvykęs ir pasidavęs belaisvėn. Petruitis jį, kaip belaisvį, pasiuntęs į Kėdaičius ir ten jį ištikusi tragedija. Antroji versija: Vitkauskas buvęs paimtas belaisvėn su keliais latviais ir žuvęs kautynių zonoje.

Kad Vitkauskas būtų atsinešęs su savimi didelę pinigų sumą, apie tai neteko girdėti. Nieko nėraš apie tai ir Petruitis, kuris paėmė Vitkauską belaisvėn.

Tiesa, Panevėžio revkomo vykdytų lietuvių žudynių sukurin yra įsipynusi didelė pinigų suma. Jos istorija tokia.

Panevėžio revkomui sudarė gana daug rūpesčių Pušaloto ir Joniškėlio apylinkėse susiorganizavę lietuvių partizanai, todėl revkomui buvo labai svarbu tuos partizanus likviduoti. Buvo mėginta, rodos vasario mėnesį. Nepavyko.

Bolševikus išvijus iš Šiaulių-Seduvos, viena vokiečių rinktinė apsiėmė sušaudyti dvare (į rytus nuo Smilgių). Panevėžio revkomas bijodamas, kad toji vokiečių rinktinė nesutrukdytų jų planų likviduoti partizanus, susirio su vokiečiais ir pradėjo derybas. (Vieną dieną (datos tiksliai neprisime-

Grvbauskas gal nebuvo girdėjęs, o dabar ji turbūt jau nebedainuojama, tai ir išgarbino jis Cvirka. Bet atsimena gi ir Lietuvoj kas nors tą dainelę. Ir turbūt Literatūros ir Meno redakcijoj jau dabar raunasi, ką daryti su tokiu Grybausko liapsusu ir savo neapsižiūrėjimu: aiškintis, ar tylėti.

Šioj srity Cvirkos pasekėjų dabar Lietuvoj nemaža. Literatūra ir Menas, Tiesa, net Lietuvos Pionierius štai, žiūrėk, jau ir velka aikštėn akiplėšišką plagiatorių. Plagiatorių pasitaiko nusirašinėjančių svetimus eilėraščius (toj srity rasižymi vaikai), apsakymėlius, o taip pat ir laikraštinius straipsnius, net vietines žinias. Ima koks "selkoras" (kaimo korespondentas) ir nusirašo iš kito rajono laikraščio, kaip kolchozas gerai veikia, kaip pirminkas ar kitas pareigūnas nuikiai "socializmą stato", tik vietoj ano kolchozo vardo įdeda saviškio kolchozo ir jo pareigūnų atitinkamus vardus... Visai kaip Cvirka! Tokius, kai pagauna, tai bara, gėdina. Bet Cvirka kaip gi dabar sugėdinsi...



Pianistės seserys Gutbergs.

Latvių seserys INGRIDA ir KARINA GUTBERGS, piano duetu kovo 13 d. Jordan Hall, Bostono Konservatorijos didžiojoje salėje, baigė trečiąją Baltų Koncertų seriją.

Po antrojo serijos koncerto, kurį sausio 16 d. atliko jauna estų dainininkė Irene Loosberg, muzikali, turtingo mezzo-soprano savininkė, savo rimtame, įdomiame ir rinkiniame vakaro repertuare turėjusi didelio meninio pasisiekimo, atžymėto visų trijų didž. Bostono dienraščių kritikų, ir šis minėtas seserų pasirodymas buvo itin stiprus ir efektingas.

Jaunos pianistės yra baigusios garsųjį Mozarteumą Salzburge, Austrijoje ir

klausė revoliucinei tarybai. O ką gi darė toji revoliucinė taryba? Atėjus raudonajai armijai, persitvarkė į revkomą ir terorizavo, žudė lietuvių patriotus.

Kai kam neaišku, kodėl aš tiek daug rašau apie Panevėžio revkomą, adv. F. Valiuką, karo kom. Vitkauską ir kitus.

Mano tikslas — įrodyti, kad Panevėžio revkomo sekretorius adv. F. Valiukas nebuvo toks "geras žmogus", o to revkomo karo komisaras Vitkauskas neturėjo tokių gerų norų tarnauti Lietuvai, kaip apie tai rašoma "Naujienose", kad gen. Grigaliūnas Glovackis, nėra kaltas dėl socialdemokratų adv. F. Valiuko ir Smolskio tragedijų. Jeigu jis būtų kaltas, tai teismas jį būtų nuteisęs. Dabar gen. Grigaliūnas Glovackis dėl tos tragedijos yra šmeižiamas ir net koliojamas žmogžudžiu be jokio pagrindo.

Tenka labai apgailestauti, net stebėtis, kad mūsų tarpe atsirado tokių, kurie ano meto tragiškus atsitikimus, ivykusius fronto zonoje, dėl vieno ar kito pareigūno (ir dar nelietuvio) apsilenkimo su teisingumo procedūros reikalavimais nepaprastai išpūtė, o pr Panevėžio revkomo — žmogžudžių gaujas, (kurios sekretoriumi buvo socialdemokratas adv. F. Valiukas ir nariu karo kom. Vitkauskas) tikrai didelio masto pasibaisėtinus, net pagal išanksto paruoštą planą vykdytus lietuvių patriotų terorizavimo ir žudymo aktus, tie patys asmenys prašina, kaip vilkai pro kopūstų daržą. Ir tai skelbiama spaudoje, kurias redaktoriai sako siekiant Lietuvos išlaisvinimo iš bolševikinės vergijos ir teroro.

koncertavo plačiai po Europą ir Ameriką, atlikdamos programą dviem fortepionais, kas yra nedažnai pasitaikęs atvejis. Įdomu pažymėti, kad jųjų debiutas Amerikoje įvyko toje pačioje Jordan Hall salėje Bostone 1952 m. Jos abidvi čia pat Bostono Universitete 1958 m. gavo ir "Doctor of Musical Arts" laipsnį, kas irgi, ypač tokioms jaunoms moterims, yra gana reta...

Abidvi talentingos solistės valdo savo instrumentą visiškai laisvai ir yra tikros virtuozės. Jų pasiruošimas yra gana tobulas, technika aukšta, taip pat pažymėtinas jų muzikalumas, įsigilnimas į atliekamą veiklą ir muzikinę kultūrą. Judvieju susiskambinimas yra toks tikslus, kad piano užgavimas sudaro vieno asmens įspūdį, ar tai būtų "staccato", ar "legato", ar plaukianti melodija, ar vargoniniai platūs akordai. Ju fronzavimas, temu pravedimas, muzikinė linija buvo ryškūs, atlikimas grakštus bei žavus, turi jos ir užgavimo jėgos.

Viena jų (negaliu išvardinti vardais, nes napatyriau, kuri jų yra Ingrida, o kuri Karina...) esanti kils-telėjusi kiek aukščiau, ji ir vadovavo (skambino pirmąją partiją) visiems, išskyrus antrąjį (Lemacher Sonata), programos numeriams. Antroje buvo galima pastebėti daugiau lyrizmo bei svajingumo, o pirmoji buvo realesnė, gyvesnio temperamento, linkusi daugiau į techniką.

Kaip minusą, galima pažymėti kiek perdidelį jų forsavimą. Be abejonės, gaidose autorių buvo daugiau įdėta p bei pp, negu atlikime buvo jų parodyta. Viskas buvo kiek pergarsiai. Toks dažnas nepateisinamai perstiprus užgavimas ilgai niui pasidaro perikyrus ir atlikimą nukreipia į vienodumą. Ypač tai buvo žymu R. Schumanno aštuoniuose polonezuose (kurie vieninteli, šiaip gana meistriškai, buvo atlikti keturiom rankom viename instrumente).

Kiti programos numeriai: J. C. Bach — Sonata G dur, H. Lemacher — Sonata (autorius skirta joms), F. Schuberto — Variacijos A dur, T. Kenins (irgi skirta joms), latvių kompozitoriaus tobulos kompozicinės technikos modernus Koncertino dviem pianams, pirmas atlikimas JAV-se. Čia autorius vykusiai panaudojo įpintam fugete modernią polifoniją, o atlikėjos švystelėjo tobulais "staccato". Ir F. Chopino — Rondo. Atsijos ir teroro.

Fantastiškiausi uždaviniai

"Neberk gražos į kišenėlę"

Nelsonas tuo tarpu tęsė tardymą:

— Aš turiu tamstai ką papasakoti. Jūs prieš penkias savaites išlipote krantan Frenchman įlankoje. Dviese. Aplinkiniais keliais pasiekėte Bostoną. Iš Bostono atvykote į New Yorką. Čia tamstos draugas pavogė lagaminus. Tamsta juos atsiėmė iš Grand Central stoties. Puikiai buvę atlikta. Lagaminuose buvo daug pinigų, deimantų ir radijo siųstuvas. Lažinuosi, kad tamsta jau spėjai perduoti pranešimą į Vokietiją. Taip, mes tamstos jau senai laukėme. Prakeiktai ilgai. Tamsta dirbai be klaidų, — jis pamojavo pistoletu, — išskyrus vieną: reikėjo, vos tik išlipus krantan, paleisti kulipką į Bilį. Joks amerikietis dėlto nebūtų užsirūstinęs.

— Kitą kartą tai padarysiu, — atsakiau.

Jis nusijuokė:

— Puiku, kad bent kartą susipratote.

Aš supratau, kad nebėra prasmės gintis. Bilis buvo viską išdavęs.

— Kur tamstos butas New Yorke?

Koncertai Bostone...

(Atkelta iš 4 psl.)

žvelgiant į tai, kad šitokiam piano dueto atlikimui nėra perdidelio veikalo pasirinkimo, reikia pripažinti, kad programa buvo plati, įvairi ir įdomi. Publika nuoširdžiai plojo ir išprašė dar tris "bisus". Koncertas baigtas svajingu J. Brahms'o valsu As dur. Bostono pirmaujantieji dienraščiai Globe ir Monitor pasirodymą atžymėjo palankiomis recenzijomis.

Šio mėnesio 17 d. seserys Gutbergs yra pakviestos koncertuoti Carnegie Recital Hall New Yorke. Norėčiau rekomenduoti New Yorko lietuviams tą jų koncertą aplankyti. Tuo ne tik bus paremtos broliškos tautos aukštos klasės meninės, bet atsilankiusieji patirs ir daug malonumo, beklaušdami jų tikrai meistriško atlikimo (koncertas pasirodymo salėje, 154 W. 57th St., 8:30 val. vak).

Labai gaila, kad į tokius Baltų-Amerikiečių D-jos N. Anglijoje ruošiamus aukštos meninės vertės ir įdomius koncertus pirmaklasių lietuvių, latvių bei estų solistų atliekamus, atsilanko tiek nedaug publikos. Yra nedovanotinas mūsų žmonių atbukimas, nepasirūpinimas palaikyti savo ir kaimynų meną bei menininkus. Baltų koncertuose matėsi ir amerikiečių, tačiau lietuvių buvo nuostabiai mažai, dominavo latviai bei estai, gi Bostone lietuvių yra žymiai daugiau už šias abidvi tautybes, kartu paėmus.

Jau yra paskelbta ketvirta (1959-60) Baltų koncertų serija, toj pačioj Jordan Hall salėje. Šiems metams D-jos pirmininku yra latvis E. Spigulis, vicepirmininkas — Br. Mickevičius, sekr. inž. V. Izbickas. Lietuvių atstovai programos komitete J. Budreikienei atsisakius, tą pareigą dabar ėmėsi Ir. Galinienė.

Lietuvių solistų ateinančioje koncertų serijoje bus mūsų pagarsėjęs tenoras ST. BARAS (Baranauskas), kuris atliks serijos tretįjį koncertą 1960 m. sausio 29 d. Tad kreipiu Bostono lietuvių dėmesį ir kviečiu visus koncertus gausiai aplankyti.

VI. Adomavičius.

Aš uždelsiau atsakymą.

— Jei tamsta tuoj pat nepasakysi, tamstos nuotrauka rytoj bus atspausdinta visuose laikraščiuose. Galia lažintis, kad iki vakaro turėsimė tamstos adresą.

— Gerai, — atsakiau. — Pensilvanijos viešbutyje, 1559 kambaryje.

— Tikrai malonu, kad tamsta esi protingas. O dabar, deja, turiu tamstą iškristi. Ištuštink kišenes.

Sudėjau visa ant stalo: šukas, peilį, piniginę ir kelis pundelius dolerių. Giles juos suskaičiavo. Buvo per 10,000.

— Daug pinigų nešiojies kišenėse.

— Senas įpratimas, — atsakiau.

— Prašau pasitikrinti dar kartą kišenes, ar ko ne užmiršote, — pastebėjo Nelsonas. — Kad vėliau man netektų supykti.

Atsidarė durys. Vidun įėjo vidutinio ūgio, inteligentiško veido vyras.

— Mūsų viršininkas, — pasakė Nelsonas, — Mr. Connelly, FBI direktoriaus pavaduotojas.

— Malonu susipažinti, — tariau.

— Man taip pat, — atsakė jis. — Gerai, kad nepraradote humoro. Jo dar prireiks.

Jo balsas buvo malonus. Vėliau jį girdėjau ištisomis dienomis, ištisomis savaitėmis. Jo klausimai būdavo vis nemalonesni, bet tonas visą laiką išliko tas pats.

Nelsonas kertėję padarė trumpą pranešimą. Po to Connelly vėl priėjo prie manęs.

— Turiu prašymą: norėčiau apžiūrėti tamstos kambarį viešbutyje.

— Vaziuokite ir žiūrėkite.

— Negaliu be tamstos leidimo. O formalus mūsų įstaigų įsakymo reiktų laukti iki rytojaus.

Šis korektiškumas man buvo nesuprantamas. FBI ir paskutiniaisiais karo metais laikėsi įstatymo raidės — net savo priešo, šnipų atžvilgiu.

— Ramiai vaziuokite. Apšidžiausite tu, ką rasite. Connelly telefonu davė įsakymą iškristi mano kambarį.

Mano ranką prirakino prie Giles ir nuvedė į automobilį. Gatvėse amerikiečiai jau buvo pradėję švesti Naujųjų Metų sutikimą. Jiems artėjo taikos metai. Man jie turėjo būti mirties metai.

— Visa Amerika džingiasi šią valandą, — kalbėjo Connelly. — Jie net nežino, kiek mums buvo prireikę pastangų tamstai sugauti. Kitą kartą neberk gražos į kišenėlę. Pats save išdavei.

— Įsidėmėsiu, — atsakiau.

Istaigoje kabėjo Roosevelt'o paveikslas sidabriniuose rėmuose. Stiklas buvo šiek tiek aptrauktas rasa. Man atrodė, kad prezidentas prakaituoja.

Connelly mostelėjo link paveikslu ir tarė:

— Jis jau žino apie tamstą. Mr. Hoover prieš pusva-

žandį jam pranešė. Mr. Hoover yra FBI viršininkas, tai žinote?

Iš viešbučio grįžo valdininkai. Jie atgabeno visą mano turtą: pinigus, deimantus, foto aparatą, slapstus rašalus, pistoletus ir siųstuvo dalį.

— Neblogas rinkinys, — pastebėjo Connelly.

"Elsterio projektas" buvo baigtas. Tik pusiau atliktas. Time skvere — pačioje New Yorko širdyje.

Prakeiktas Time skveras! Čia vokiečių žvalgyba patyrė nebe pirmą smūgį. 1941 m. čia ją ištiko itin skaudus smūgis.

Vienas apsikrausiu vokiečių žvalgybos karininkų, majoras von der Osten, tada gavo uždavinį suorganizuoti vokiečių agentų tinklą Amerikoje. Majoras keičia ispanišku pasu, į New Yorką nuvyko per Honolulu. Ligi to laiko agentūrai vadovavo vokiečių kilmės amerikietis L., bet veikla buvo silpna. Majoras susirado L., pastarasis perdavė jam visus užrašus, planus ir agentų sąrašą. Majoras susidėjo visa tai į ruda portfelį. Jie paėmė taksį ir važiavo per miestą.

Time skvere šviesa buvo raudona. Agentai pasinaudojo proga išlipti. Jie apmokėjo šoferiui ir pasuko į šaligatvį, bet tuo metu pasikeitė šviesa, ir girto asmens vairuojamas automobilis parmušė majorą. L. veikė žaibo greitumu. Jis išplėšė iš sunkiai sužeistojo rankų portfelį ir dingio miniojė. Pora žmonių pastebėjo tai ir pranešė policijai.

Majoras buvo nugabentas į ligoninę ir mirė. Patikrinus padirbtą pasa kilo įtarimas. FBI surado ir L. Šis palūžo tardomas. Vokiečių žvalgyba neteko 14 išbandytų agentų...

KODĖL ĮVYKSTA LĖKTUVŲ NELAIMĖS

(3) Dabar grįškime prie pačios katastrofos.

Tuo laiku matomumas tikrai buvo labai menkas. Iš liudininkų parodymų aiškėja kad lakūnai visai nematė vandens, kol lėktuvai į jį atsimušė ir sudužo. Nors "prevailing visibility" turėjo būti virš minimumo (esant priešingai, lėktuvui nebūtų buvę leista eiti aerodroman), bet tikrasis matomumas katatos vietos atitiko praktiškai buvo "zero-zero" (tai reiškia: debesų ar miglos aukštis nuo žemės ar jūros lygio — nulis; matomumas tiesia linija — nulis).

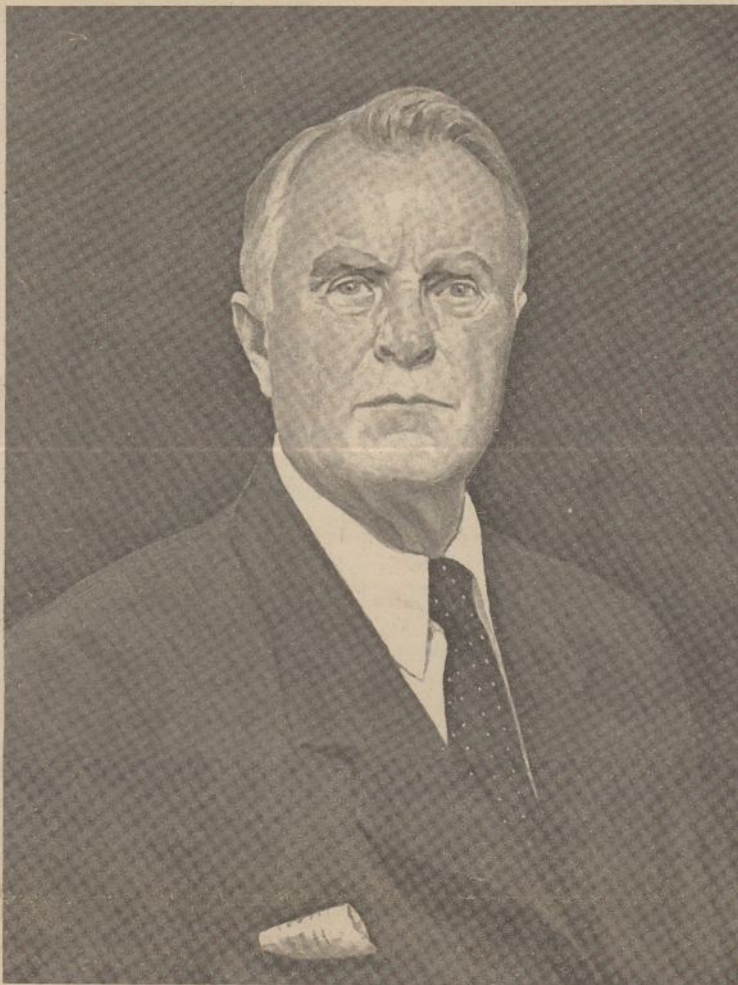
Be to, lėktuvui buvo nurodyta leistis priešinga kryptimi, negu ILS instrumentai nukreipti. Tai buvo taip vadinamas "back-side approach". Leidžiantis tokia kryptimi, "localizer" veikia normaliai, bet "glideslope indicator" tampa bevertis.

Be to, dar ir "precision approach radar" tuo metu neveikė, o tai ir buvo likęs vienintelis instrumentas, kurio pagalba lakūnas būtų



Dail. J. Šileika

Vytauto Didžiojo mirtis.



Dail. J. Šileika.

Autoportretas.

galėjęs būti įspėtas, jei peržemai nusileistų.

Taip reikalaus susiklosčius, scena tragedijai buvo pilnai paruošta: oro sąlygos labai prastos, faktiškai žemiau reikalaujamų minimumų (nors teoretiškai dar ir atitiko minimumo sąlygas); preciniai nusileidimo instrumentai tik iš dalies teikė, rodydami kryptį, bet neregdydami aukščio; radaras, kuris pavojaus metu bent būtų įspėjęs lakūną, taip pat neveikė. Tokiu kritišku momentu jiems teko pasisiųsti klausyti vien tik naujaisiais aukštimačiais, bet ir jie tinkamai neveikė.

Ar galima kaltinti vien tik aukštimačius dėl įvykusios katastrofos? Aš su tuo nesutikčiau. Tiesa, jų ne tikslus funkcionavimas buvo galutinė tragedijos priežastis. Bet tai tik paskutinis lašas į perpildytą taure. Mano nuomone, pagrindinė kaltė tenka Federalinei Aviacijos Administracijai, kad tokiomis sąlygomis buvo leista lėktuvui eiti aerodroman taip vadinamo "back-side ILS approach" būdu, tuo iš dalies išjungiant patį svarbiausią "aklo nutūpimo" instrumentą.

Jei būtų buvęs vykdytas normalus "ILS approach", galima drąsiai tvirtinti, jog katastrofa nebūtų įvykusi. Ši kaltė tampa ypač rimta prisiminus, kad didžioji lėktuvų katastrofų dalis įvyksta besileidžiant ir daugiausia tik todėl, kad lakūnai apsirinka, sprenddami nuotoliniu būdu žemės. Apisirkimai dėl krypties pasitaiko labai retai.

Taip pat ir meteorologijos stotis nebuvo be kaltės: oras, bent pačios katastrofos vietoje, buvo prastesnis, negu minimumo sąlygos reikalauja. Pagal esamas taisykles, meteorologas gal ir negalėjo uždrausti leisti dėl oro sąlygų (vis toji "prevailing visibility", bet jis bent privalėjo įspėti lakūnus, kad pakeliui gali pasitaikyti oro, neatitinkančio minimumo sąlygas. Ar jis tai atliko, žinių neturiu.

Nebuvo visai be kaltės ir pats lėktuvo kapitonas — pilotas. Žinodamas esamas sąlygas, jis neturėjo priimti leidimo daryti "back-side approach". Reikia atsiminti, kad skrendančio lėktuvo kapitonas turi tas pačias teises, kaip laivo kapitonas jūroje: jam niekas negali įsakyti, ką jis turi daryti, jam tik gali patarti; ir nuo jo paties priklauso, ar jis klausys patarimų ar ne.

Kaltos ir lėktuvų bendrovės, kad jos sutinka leisti savo lakūnams vykdyti tokius rizikingus nusileidimus.

Na žinoma, yra kalti ir tie, kurie pagamino ir leido naudoti tokius aukštimačius, kurie kritišku momentu tinkamai neveikė; čia ir vėl kalta FAA, nes tik ši įstaiga nusprendžia, kokie instrumentai yra ar nėra tinkami vartoti.

Visa nelaimė, kad tokių "back-side approach" yra kasdieną daromi šimtai, ir keleiviai nuolat išstatomi visai nereikalingai rizikai.

(Pabaiga)

J. Ramunis, M. D.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RERepublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th Place.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:

Ofiso RERepublic 7-5020.
Namų WAlbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais: 2-4 ir 5-7 p. p.

CLEVELAND HOSPITALIZATION SERVICE

Kiekvienas asmuo ar šeima, norinti įsirašyti į CLEVELAND HOSPITALIZATION SERVICE ASSOCIATION (BLUE CROSS) ir pasinaudoti ligoninės bei operacijų lengvatomis, gali tai atlikti dabar, iki balandžio 10 d.

Ši draugija nebuvo atvėrusi durų individualiniam apsidraudimui per paskutinius trejus metus ir galbūt nepriminės naujų narių per ateinančius trejus metus. Todėl, kam reikia šios rūšies apsaugos — dabar yra puiki proga ją gauti.

Dėl smulkesnių informacijų skambinti:

PAULINA MOZURAITIS,
Insurance Agent
Tel.: SK 1-2183

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773
REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

AKADEMINIS GYVENIMAS

L.S.T. KORP! NEO LITHUANIA

Redaktorius Kęstutis Gaidžiūnas. Redakcinis kolektyvas — Dalia Maurukaitė, Eglė Žemgulytė, Benito Nausėda. Visą medžiagą siųsti K. Gaidžiūnas, 317 Corning Dr., Cleveland 8, Ohio.

DEŠINĖJE, KAIRĖJE AR VIDURYJE?

Filisteris K. NAUSĖDAS

(2)

Socialistai yra revoliucionieriai, o mes savo pagrindiniu ideologijos bruožu laikome tautiškumą, tai reiškia tradiciškumą, ir per tai konservatyviškumą, nes pameigę tradiciją, turėtume paneigti ir tautiškumą, savąjį lietuviškumą. Mūsų šūkis Pro Patria. Dėl Tėvynės tautos, lietuviško tautiškumo. Tai reiškia už mūsų tautos sielą, kuri apsieiškia lietuviška kalba, daina, pasaka, padavimais, papročiais, tai reiškia už mūsų tautos tradicijas, už lietuvišką kultūrą, kuri išsirutuliojo mūsų tautoje tūkstantais metų.

Mes savo tautos tradicijas, savo papročius, savitą reikšimosi būdą gerbiame, mylime, darome pastangas jas palaikyti ne materialinių išskaičiavimų požiūriu, bet grynai idealistiniu nusiistatymu, nes mylime kas sava ne pagal kuriuos protinius logikos išvedžiojimus, bet todėl, kad tatau yra sava, lietuviška. Todėl, kad tai mūsų sielai miela.

Štai čia irgi glūdi kitas ryškus Neo-Lithuania ideologijos skirtumas nuo socialistinių grupių ideologijų. Socializmas nepripažįsta tradicijų, jų negerbia. Atminkime, kad net Lietuvoje komunistiškasis socializmas nagrinėja, kurios lietuviškos tradicijos prieštarauja ir kurios atitinka vadinamam socializmui. Pirmąsias naikina, antrąsias pakenčia. Taigi Neo-Lithuania ir šiuo atžvilgiu yra dešinėje.

Socializmas yra tautiškumo priešingybė, nes jis savo šaknyje yra internacionalus. Toks jis yra ir teorijoje, toks jis yra ir praktikoje. Pats Dr. J. Paplenas pasako, kad Neo-Lithuania ideologijos pagrindiniu bruožu yra tautiškumas. Girdi, čia jokių nukrypimų nepripažįstama. Taip. Bet jeigu taip, tat kur čia gali būti centras ar vidurys tautiškumo atžvilgiu tarp tų, kurie jo negerbia, nemyl, kurie net jį griauja, jame siekia daryti revoliucijas?

Tuos klausimus aiškindami nemišykime socialistinių junginių ar partijų pagal jų socialistinių ar ūkininių pažiūrų pažangumą ar reakcionieriškumą. Šiandien klasės skirstomos į aukštąsias, vidutines ir varguolių ar proletariato. Šio paskirstymo požymiu imamas turas. Ir tas nieko bendro neturi su paskirų žmonių ideologijomis.

Jau ir seniau taip buvo, o šiaandien tai visai dažnas reiškinys, kad stambūs milijonieriai save laiko kairiaisiais, o vargingi darbo žmonės ar vidutiniai amatininkai, balsuoja ar patys būna išrinkti parlamentan dešiniųjų balsais. Lygiai kaip šiaandien radikalų socialistinių reformų reikalauja vadinamieji dešinieji ir joms ne retai prieštarauja socialistinį rožančių kalbanieji kairieji.

Šiandien jau ne viename krašte naujosios krikščionių demokratų partijos pasirodo. daug radikalesnėmis soccialinėmis ir ūkinėmis reformomis, kaip ūkiniai pralobę socialistinių partijų lyderiai. Bet tas krikščionių demokratų nepadaro. Būti dešiniuoju visai nekleudo siekti ar kovoti geresnio varguolių gerbūvio.

Klasės lyginanti, mažiau turtuolių ir mažiau varguolių (deproletarizacija), buvo neolithuanų - tautininkų politinis šūkis. Tas šūkis, mano supratimu, yra daug kairesnis (jeigu kai kam tas žodis yra tiek magiškas, kad be jo negalime susikalbėti), kaip pačių komunistų, kurie visus padarė proletarais, socialistinėms ar komunistinėms valstybėms vergais. Tai pabrėždamas noriu atkreipti Jauniaus dėmesį, kuris tautininkams siūlo nuo jo suprantamos centrinės padėties, pasukti karėn. Neolithuanas, kaip ir tautininkas, myli savo kiekvieną tautietį ir tuo meilės titulu kiekvienam tautiečiui turi siekti maksimalinio gerbūvio lietuviškojo ūkio santvarkoje.

TARP PRAMOGŲ IR PAREIGŲ

Kartais mums tenka dalyvauti "aprugusiuose" studentų susirinkimuose, kurių svarbiausias ir pagrindinis sprendimas klausimas yra: iškyla, linksmavakaris, balius, ar kokia kita pramoga. Normaliai apie tai rašyti nereikėtų, bet kada iš eilės tris ar daugiau kartų šaukiami susirinkimai tik tokių svarbių reikalų sprendimui, tai reikalinga vertas dėmesio. Man atrodo, kad čia yra tik antraeiliai reikalai.

Mūsų susirinkimų pagrindinis tikslas turėtų būti tartinuo būdu, plėsti ir gilinti. Čia svarbu surasti galimybes, kaip išvystyti gilesnį tarpusavį bendradarbiavimą, kaip sustiprinti įvairių studentų skyrių veiklą, kaip atlikti darnesnį visų apjungimą, kaip daugiau patarnauti bendriesiems lietuvių tautos ir Lietuvos reikalams.

JAUNIEJI GURECKAI -- PASIŽYMĖJĘ PLAUKIKAI

Kiekvienam, kam teko apsilankyti vietos ALTS pirmininko ir nekilnojamo turto agento Mykolo Gurecko namuose, kritę į akis didžiulis rinkinys sportinių trofėjų, laimėtų jo abiejų sūnų, Mykolo ir Andriaus. Visos dovanos laimėtos abiejų jaunuolių plaukimo varžybose, kuriose juodu dalyvavo kaip vietos gimnazijos ar YMCA komandų dalyviai.

Velykiniame vietos dienraštyje atspausťas straipsnis apie Crosby aukštesnės mokyklos plaukimo komandą ir jos viltis laimėti būsimas valstybės varžybas.

Ir tuo būdu kreipdami dėmesį į bendrus studentijos reikalus, mes patikrinsime stiprios, suvienytos lietuvių studentų veiklos įgyvendinimą. O kad tai tap-tų tikrenybe, turime pirmą eilę susirūpinti ir mūsų susirinkimų turiniu. Tai darydami atliksime įsipareigojimą korporacijai ir savo Tėvynei.

MŪSŲ VEIKLA

Balandžio 18 d. Detroitė (Detroit Leland viešbuty), įvyksta Korp! Neo-Lithuania metinė šventė.

Šventės programa susideda iš iškilmingo posėdžio — (valdybos pranešimo ir juniorų kelimo į senjorus) meninės dalies, ir vaišių su šokiais.

Detroitiškiai laukia daug svečių iš Clevelando, Chicagos, Toronto ir kitų vietovių.

nis apie Crosby aukštesnės mokyklos plaukimo komandą ir jos viltis laimėti būsimas valstybės varžybas. Andrius Gureckas yra straipsnio autoriaus žodžiais, pažiba ("gem") kaip geriausias nerikas tos mokyklos istorijoje. Jo vyresnysis brolis Mykolas yra mokyklos plaukimo komandos kapitonas ir apygardos plaukimo estafetės dalyvis. Straipsnis palydimas daugeliu nuotraukų, kurių ypatingai įdomi yra Andriaus šuolio į vandenį serija. V.



Mykolas ir Andrius Gureckai (pažymėti kryžiuokais) Waterburio rajoninės plaukikų komandos tarpe.

Vysk. V. Brizgys atsako į paklausimus



Vysk. V. Brizgiui lankantis Bankstowno Lietuvių namuose, Australijoje. Nuotr. E. D r y ž o s .

Vysk. V. Brizgys ilgesnį laiką lankė Australijos lietuvių kolonijas. Iš ten išvykstant davė Mūsų Pastogės laikraščio redaktoriui pasikalbėjimą, kuriame atsakė į opiuosius to krašto lietuviams reikalus.

Štai kelios ištraukos iš to pasikalbėjimo:

Įdomu būtų "Mūsų Pastogės" skaitytojams sužinoti, kokius kraštus, kuriuose gyvena lietuviai tremtiniai, Jūsų Ekscelencija jau esate aplankę?

— Europą, Braziliją, Argentina, Urugvajų, Čilę, Kolumbiją, Venecuėlą ir Kanadą. Paskutiniąją esu plačiausiai išvažinėjęs.

Kurios priežastys paskatino Ekscelenciją palankiai Australijos lietuvių?

— Tarp kita ko ir bendros misijos tąsa, kurią man buvo skyres Šv. Tėvas Pijus XII-tasis.

Kokia Ekscelencijos nuomonė dėl Australijos Liet. Bendruomenės organizacijos? Detalizuojant klausimą, norėtusi žinoti, ar Jūsų Ekscelencija taip pat mano, kad geriausias organizavimo būdas — visų lietuvių, gyvenančių tame pačiame krašte, vientisa bendruomeninė organizacija, nesiskaldant politiniais bei konfesi-niais požiūriais?

— Jeigu mes skaldytume politiniais bei konfesi-niais požiūriais, tai tikrai suardytume Bendruomenę. Tada būtų tik katalikų, protestantų, socialistų ar dar įvairios kitos bendruomenės, neapimančios visų lietuvių. Bendruomenės savoka aš suprantu, kaip jungtinę visų lietuvių organizaciją.

Kilus tarp religinių ir tautinių nuotaikų lietuvių nesutarimams, kuriuo būdu suderinti religinį ir tautinį klausimą?

— Nėra aišku, kokios priežastys gali sukelti tokių nesutarimų. Šių įsitikinimų sritys, kaip tokios, yra atskiros, tačiau jos yra pilnai suderinamos vienoje asmenybėje. Tuo būdu atrodo, kad ir nesutarimų tarpe jų negalėtų kilti.

Čia nekalbu apie politinius nesutarimus, kurie savo esme nėra nei tautiniai, nei religiniai, nes jie tėra tik konkrečių klausimų skirtingi sprendimo būdai.

Ar negeriau būtų išlaikyti lietuviybę Australijoje, jei šio krašto lietuviai susiburtų apie vieną bendruomeninį laikraštį, kuriame būtų duodama vietos konfesi-niams interesams, o tuo pačiu laikraštis ekonominiu požiūriu atpigėtų bei padidėtų ir savo turiniu pagyvėtų?

— Tai būtų idealus klausimo išrišimas. Dviejų laikraščių buvimas Australijoje negali pasitarnauti bendruomenės konsolidavimui. Per vieną laikraštį galima būtų sukurti ir vieną visų Australijos lietuvių nuomo-

nę. Jeigu čia būtų žymus skaičius ne krikščionių religijos tautiečių, tada būtų kitas klausimas, tačiau juk lietuviai yra krikščioniškų religijų išpažinėjai: arba katalikai, evangelikai ar kalvinistai. Mano manymu, jei tas bendrasis laikraštis būtų tautiniai krikščioniškasis, tai jis geriausiai pasitarnautų lietuviškajai kultūrai šiame krašte.

Ar yra kuriu nors galimumu steigti lietuviškas parapijas Australijoje?

— Tikiuosi, kad gali būti. Reikia dirbti tą linkme. Kad susiburtu lietuviai į didesnes kolonijas. Šiuo tarpu atrodo, kad nėra tokios vietovės Australijoje, kur pakak-

tų žmonių lietuviškai parapijai.

Ar tremties lietuviai vyskupai turi administracinius patvarkomuosius ar bent moralinės įtakos paskirų kraštų lietuvių kapelionams?

— Administracinė įtaka: galėtų vyskupai įsakyti lietuviams kunigams grįžti į atsikūrusią Neprikl. Lietuvą, tačiau moralinės įtakos vyskupai į juos turi. Nors tremties kunigai Australijoje turi skyrimus iš Apaštaly Sosto, bet ir lietuviai vyskupai su Apašt. Sostu turi tamprų ryšį.

Ar Ekscelencija pritartų da-nokai pareiškiamai Australijos Liet. Bendruomenės narių nuomonei, kad naudinga būtų kartais sukeisti mūsų kapelionų gyvenamąsias vietas ne tik čia vietoje, bet ir su kitais kontinentais?

— Kunigų perkilnojimo teisė yra Šv. Sosto rankose ir galioje.

Turime žinių, kad aukštų Vatikano pareigūnų tarpe yra ir lenkų dvasiškų, kurie kartais daro nepalankios įtakos Lietuvos bylai. Ar yra kas nors daroma iš lietuvių pusės su ta negerove kovoti?

— Nėra jokių faktų, kad Vatikane būtų daroma iš šalies įtakos Lietuvos bylai. Kard. Vyšinskio istorija nėra pagrįsta.

Red. pastaba. Paskutinis atsakymas dėl kard. Vyšinskio visiškai neatitinka mūsų turimoms labai patikimoms žinioms.

Salose, kurias Kolumbas matė

K. S. KARPIUS

Laivų skersai Golfo srovė

Jau esam buvę Kuboje prieš keturis metus — "užsienyje", kur gyvenimas eina ispanišku stilium. Vis galvoję apsilankyti dar kitame artimame Floridai užsienyje, atvažiavę į Miami, išsirengę į gausiai reklamuojamą turistinį miestą Nassau britų valdomose Bahamose. Bahamų salynas prasideda už 30 mylių į rytus nuo Floridos pakraščio ir tęsiasi į pietryčius per 760 mylių. Toje grupėje yra apie 3,000 salų, salukų ir uolų iškyšulių iš Atlanto vandenyno. Apie 50 tų salų yra gyvenamos. Tų salų bendras plotas 4,400 kvadratinų mylių su apie 80,000 nuolatinių gyventojų. Sostinė ir valdžios centras Nassau, su apie 47,000 gyventojų, ant vienos mažesnės salų, vadinamos New Providence, 9 mylių pločio ir 27 mylių ilgio. Šią salą, lyg kokią brangenybę, iš šiaurės rytų gaubia ilga, didelė Harbour sala ir iš pietvakarių dar didesnė Andros sala.

Vos tik nuvažiavę į Miami, antrą dieną pasirūpinom laivakortes į Nassau, kur



"Karalienės laiptai" iškalti akmens uoloje į tvirtovės kalną Nassau mieste.

buvom pasiryžę vykti už 10 dienų.

Kaip ir į Kubą, iš Miami lėktuvu ten nuskrendama per vieną valandą (apie 170 mylių), o laivų plaukiama visą naktį. Palikę pas Dr. Tamošaičius savo automobilį ir багаžą, ponios Tamošaitienės ir sūnaus Vytauto palydėti į laivą, 5 valandą vakaro išplaukė, ir kitą rytą, perplaukę Golfo srovę, apie 5 val. buvom jau toje pasaulio dalyje, kurią Kolumbas pirmoje savo kelionėje atrado.

Dvi švedės

Laivų į Nassau vykti geriau todėl, kad, prie laivakortės primokėjęs, laive gauni kambarį nakvynei ir prįprastą visą salos viešėjimo laiką. Atsidūrus svetimame krašte, nereikia ieškoti buto ir valgio. Kelionė trunka tris naktis ir dvi dienas, todėl toks susitvarkymas su nakvyne ir valgiu labai patogus.

Laivo keleivių sąrašas ieškojom, ar nebus lietuviškų pavardžių, nes dažnai pasitaiko ten vykstančių, tačiau šį kartą jų neradom. Pirmą vakarą, nuėję į valgomą salę, prie mums skirto keturių vietų stalo radom dvi moteris. Užkalbinom jas, bet jodvi pasirodė visai mažai angliškaitekalbą švedės turistės, iš Malmo, kur jos dirba slaugėmis ligoninėje. Atvykusios į Miami pas vienos seserį pavišėti, patyrusius apie ekskursijas į Nassau, jos panoro ir pačios ten apsilankyti.

Prisiminėm, kaip mums buvo sunku su svetima kalba švedijoje, Danijoje. Vokietijoje, Prancūzijoje, kai tas šalis pervažiavom, vykdami į Nepriklausomą Lietuvą; mano žmonelė pagelbėjo joms ir valgi pasirinkti ir šiaip kasdieninius reikalus išsiaiškinti. Jos mėgsta keliauti, nes jau apkeliavusios Europą, ir pagaliau (Nukelta į 7 psl.)

Krebiozen geras ar blogas vaistas nuo vėžio?

D. DEGESYS

Aštuonerių metų bėgyje Amerikos laikraščiuose ir žurnaluose daug buvo rašyta apie krebiozen — stebuklingą vaistą vėžio ligai gydyti. Atrodo, kad beveik kiekvienas pilietis jau žino šį vardą. Gaunamuose iš Lietuvos laiškuose kai kas taip pat prašo prisiųsti to vaisto beviltingai sergantiems ligoniams. Daug kas stebisi, kodėl gydytojai jo nevartoja arba, paklausti apie jį, trauko pečiais.

Krebiozen autorius yra Dr. Durovic ir jo brolis Mark. Dr. Durovic 1949 metais atvyko iš Argentinos į JAV ir pasiskelbė, kad turi gerą vaistą aukštam kraujo spaudimui gydyti — kositerin. Jis sakėsi, kad tas vaistas buvęs išbandytas Argentinoje 600 pacientų ir davė 98% efektingų rezultatų. Northwestern Universitetas susidomėjo ir, išbandęs savo klinikose, priėjo išvados, kad tas vaistas visiškai bevertis.

Tada Dr. Durovic pasiskelbė turįs kitą vaistą — krebiozen, vėžiui gydyti, kurį jis būk tai paruošęs, paslaptingu būdu vartodamas arklio serumą. Bet šitų vaistų tyrimui jau nebedavė. Jam pasisekė įkalbėti Dr. A. C. Ivy, Chicagos gydytoją, vartoti šiuos vaistus jo ligoniams. Dr. Ivy turėjo gerą vardą, buvo populiarus ir turėjo gerus ryšius su keletu politikų, iš kurių vienas pats energingiausias tai senatorius Douglas.

Dr. Ivy pradėjo skelbti, kad jis turįs pagydytų pacientų. Ir, žinoma, jo vardas dar daugiau pagarsėjo. 1951 metais Amerikos gydytojų sąjunga išleido pranešimą krebiozen reikalu, kuriame pasisakė, kad tas vaistas buvęs bevertis. Tą raportą rėmė gydytojų ko-

misijos duomenimis, kurie buvo surinkti iš 6 įvairių vėžiui gydyti klinikų.

Si komisija peržiūrėjo 100 krebiozen gydytų atsitikimų ir priėjo išvados, kad šie vaistai neduoda teigiamų rezultatų vėžio ligos atveju. Bet Dr. Ivy ir jo šalininkai ir toliau varė propagandą per laikraščius, televiziją ir radiją, reklamavo krebiozen skusdamiesi, kad dėl intrigų krebiozen nepatenka į pripažintų vaistų sąrašą.

1958 metais Centrinis vėžiui tirti institutas Amerikoje sutiko atlikti bandymus ir patikrinti, kieno tiesa. Institutas pareikalavo šių vaistų nustatytai pro-

gramai pravesti, bet Dr. Ivy atsakė duoti. Jis reikalavo, kad tų vaistų injekcijas atliktų būtų pavesta tik jam pačiam arba jo paskirtam žmogui. Taip pat jis turįs būti komisijos nariu. Žinoma, vėžio tyrimo institutas tokiam tyrimui leidimo nedavė.

Atrodo, jog krebiozen šalininkai visai nenori, kad būtų pravestas objektyvus tyrimas, nes su objektyviais duomenimis gali baigtis ir geras biznesas. O esant neišbandytam vaistui, vienas žmogus gali juo tikėti, kitas ne, bet visada atsiras žmonių, kurie jį pirsks. Dr. Durovic mieliai parduotų šių vaistų patentą, jeigu kas jam duotų 2 milijonus dolerių, o po objektyvių tyrimų jo kaina gali smarkiai kristi.



**Jei numatot
siųsti
siuntinius
Lietuvon,
pirmiausia
reikalaukit
TAZABO
kainoraščių!**

TIK PER TAZAB LIETUVIŲ SKYRIŲ SIŪSDAMI, tikrai aukštos vertės prekėmis paremsite ne tik siuntinių gavėjus, bet taip pat Lietuvos Vasario 16 Gimnaziją, nes nuo kiekvieno pasiųsto Lietuvos siuntinio, Tazab lietuvių skyrius moka pastovų, iš anksto sutartą mokesčių besimokančiam jaunimui Vokietijoje. Jūsų užsakymai siuntiniai nepabranginami nė vienu centu!

Parašiusiems pasiunčiame išsamius lietuviškus katalogus ir angliškų medžiagų pavyzdžius.
TAZAB, LITHUANIAN DEP., 1, LADBROKE GARDENS, LONDON W. 11, ENGLAND.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN **OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON**

3 1/2 % **SUPERIOR SAVINGS**

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Dail. K. Žilinskas** yra nupiešęs Clevelando žinių skyriaus antraštę, kurią Dirva jau spausdina. Dail. K. Žilinskui širdingas aciu.

• **Danutės Melinauskaitės ir Sigito Žebraičio** su-tuoktuvės įvyksta ateinantį šeštadienį, balandžio 11 d., 11 val. Šv. Jurgio parapijoje. Vaisės 6:30 val. Čiurlionio ansamblio namuose.

• **Radio klubas** sekmdienį, gegužės 3 dieną, 11 val. 30 min. Lietuvių salėje šaukia metinį narių susirinkimą, kuriame bus renkama klubo valdyba ir kontrolės komisija. Visi Tėvynės Garbų radijo klausytojai, vėliau metu paaukoję nemažiau dviejų dolerių, yra teisėti klubo nariai ir prašomi susirinkime dalyvauti.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.

Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

DIEVE, MES LAUKIAME TAVES

Per visus amžius jis turėjo žemėje kai kuriuos ištikimus Kristaus Jėzaus pasekėjus, gynė šventąjį Dievo vardą. Dabar prisitartinio didžiausia krizė ir nori, kad būtų duotas ypatingas pranešimas arba ypatingas liudijimas žemėje, ir kad tą liudijimą turės duoti tie, kuriuos jis vadina liekanomis, ir kurie yra jo bažnyčios klasės nariai. Patsai Jehova Dievas ateis kaip galingiausias Liudytojas ir įtikins visą sutvėrimą, kad jis yra didis Jehova Dievas. Tą jis darys atvirai ir aiškiai.

Ką krikščionys dabar turi matyti, yra tai, kad didžiausi iš visu sutvėrimams duotųjų privilegijų yra buvimas toje klasėje, kuri yra Jehovos liudytojai. Kol jis yra užimtas liudijimu, tegul nenusimena ir nesustoja dėlto, kad neprietelis visai kaltina ir šmeižia jį, ir nedorai kalba apie brolius. Dievas vienas yra didis Teisėjas. Tegul visi tikrieji Dievo liudytojai dabar stovi patys į petį ir tekovoja už gerasias Dievo karalystės naujienas. Ir tegul ne valandai nepasiduoda neprieteliui. Tokiu būdu būdami tikri ir ištikimi Dievui parodyd, kad jie tikrai myli Dievą: "Kadangi jis pasiūk manimi."

Skelbia:
WILLIAM SHIMKUS
1077 E. Wallings Rd.
Brecksville, Ohio

PARENGIMŲ kalendorius

Balandžio 11 d. Vysk. M. Valančiaus Lituanistinės mokyklos metinis vakaras.

Balandžio 18 d. Birutės Draugijos kartūno vakaras lietuvių salėje.

Gegužės 2 d., Slovenian Auditorium JAV ir Kanados jaunųjų dainininkų konkursas. Rengia Dirva.

Gegužės 3 d. Akademinio Skautų Sąjūdžio narių ir artimųjų Motinos Dienos minėjimas čiurlioniečių namuose.

Gegužės 9 d. Čiurlionio Ansamblio namuose LVS Ramovės pobūvis.

Gegužės mėn. 10 d. Jul. Kazėno mokinių koncertas N. Parapijos salėje.

Gegužės 16 d. Slovenian Auditorium koncertas. Rengia ALRK F-jos jaunimo štovyklos globos komitetas Clevelande.

Gegužės 23 d. lietuvių salėje jūrų skautų vakaras. Vaidins Toronto vaidybos būrelis.

NAUJAS PATARNAVIMAS JUMS

Kadangi daugelis žmonių užmiršta atnaujinti savo leidimus automobiliams varuoti, o, laiku neatnaujinus leidimą, gali prireikti iš naujo laikyti egzaminus, todėl mūsų draudimo agentūra maloniai patarnaus Jums, mėnesį prieš leidimui pasibaigiant primindama Jums, kad laikas atnaujinti leidimą.

Visa kas reikalinga: užpildykite žemiau pridėdamą kuponą ir pasiųskite:

PAULINA MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

Kuponas:
Pavardė
Adresas

Telefonas
Kada baigiasi leidimas

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti ir paragink užsiprenumeruoti

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street
Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysi — niekad nesigailėsi!

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savo namuose. Klubas turi įvairius garsiausias. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuvių valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

• Dr. Kazys Žemleckas, dės-
tas ekonomikos mokslus
Winonoje, Minnesotos vals-
tybėje, Velykų atostogų
proga lankėsi Chicagoje.

★

Austrijoje, Sydnėjū,
Moderniojo Meno Draugijos
buvo suruošta paroda. Joje
dalyvavo šie lietuviai daili-
ninkai V. Ratas, H. Šalkaus-
kas, A. Šimkūnas ir L. Ur-
bonas. Paroda vyko nuo ko-
vo 18 iki balandžio 2 d. Ją
aplankė daug žiūrovų. Lie-
tuviai dailininkai H. Šal-
kauskas ir V. Ratas kritikų
buvo išskirti kaip išstātę
gerus darbus.

★

Visur nelaimių netrūksta.
Netruksta jų ir Australijoje.
Kovo 10 d. Hume autostra-
doje kun. J. Petrausko vai-
ruota mašina nuvažiavo nuo
kelio ir atsitrenkė į medį.
Su juo važiavo trys kelei-
viai. Vienas buvo užmuštas
vietoje, gi du sunkiai su-
žeisti. Kun. J. Petrauskui
įlaužtas galvos kiaušas. Su-
žeistieji guli Wangarattos,
Viktorijoje, ligoninėje.

★

Australijos Muzikos Ko-
misija, įvertinusi jaunos

Detroitė vyksta pasiruošimai Tautinės Sąjungos Seimui

Tautinės S-gos 10-ties me-
tų veiklos sukačiai pami-
nėti seimas įvyks gegužės
30 ir 31 d. Detroitė. Seimui
ruošti sukruto Tautinės
S-gos Detroito skyriaus va-
dovybė.

Skyriaus pirm. inž. J.
Gaižutis, talkinamas valdy-

pianistės I. Vilnonytės ga-
bumus, paskyrė jai dviems
metams stipendiją lankyti
diplomine klasę.

★

Adelaidėj lietuviai įsigijo
hendruomenės namus. Da-
bar, pagal išgales, stengiasi
tuos namus plėsti ir gražin-
ti.

Pereitais metais, ten lan-
kantis J. Bačiūnams, namų
paramai buvo įteikta 200
svaru, kaip Amerikos Lie-
tuvų Tautinės Sąjungos do-
vana. Šiemet tuo pačiu ke-
liu dar gauta papildomai 25
svarai.

Tuose Lietuvių namuose
organizuojama biblioteka
navadinta J. Bačiūno var-
du, gi Amerikos Lietuvių
Tautinė Sąjunga tapo amži-
nuoju Adelaidės Lietuvių
Sąjungos nariu.

bos narių, svarsto ir prade-
da ruošti sumanymų pro-
jektus, kurie padėtų S-gos
centro valdybai sėkmingiau-
siai Seimą pravesti.

Seimas įvyks pačiame ge-
riausiame Sheraton-Cadillac
viešbuty (Washington Blv.
ir Michigan Ave. kampas).

Artimiausiu laiku laukia-
ma į Detroitą atvykstant
Tautinės S-gos centro val-
dybos atstovų, kurie vieto-
je susipažinę su esamomis
sąlygomis, pareikštų savo
svarbesnius pageidavimus,
o taip pat rengėjams su-
teiktų seimo reikalu papil-
domų informacijų.

Mūsų jaunimas Brooklyne...



VIRŠUJE: Maironio še-
tadieninės mokyklos Brook-
lyne abiturientės.

V. Maželio nuotr.

... ir Chicagoje

KAIRĖJE: Lituanistinės
mokyklos Chicagoje abitu-
rijantai.

A. Gulbinsko nuotr.



MAŽELIO FOTO PARODĄ TORONTE APLANKIUS



Iš Vyt. Maželio foto parodos Toronte. Dr. St. Bie-
zis... Sriubą srėbti sveika!...

Torontiečiai turi gražios
progos pamatyti Vyt. Ma-
želio foto parodą. Ji suruoš-
ta Prisikėlimo parapijos pa-
talpose, muzikos studijų
kambarėje. Paveikslų išsta-
tyta virš šimto. Paroda tęs-
sis porą savaitių ir užsida-
rys balandžio antrojoj pu-
sėj.

Vyt. Maželio foto darbai
yra daugeliui žinomi dar iš
Nepriklausomos Lietuvos
laikų. Jo darytos nuotrau-
kos gražiai puošė ir įvairi-
no anuomet leidžiamus žur-
nalus ir kitą mūsų spaudą.
Dabar, dar labiau sustiprė-
jęs, taip pat dažnokai pasi-
rodo mūsų spaudoje.

Jo nuotraukose matome
kruopštų vaizdo išieškoji-
mą ir gyvą jo pagavimą.
Niekas per daug ir nieko pe-
maža. Tas išlaikytas saikin-
gumas žavi akį.

Parodoj didelę dalį užima
portretai, jų skaičiuje žy-
mūs mūsų kultūrininkai ir
visuomenės veikėjai, meni-
ninkai. Tas natūralios po-
zos mokėjimas pagauti ir
nieko per daug kurios kūno
dalies neiškišti, verčia žiū-
rovą ilgai grožėtis regimu
vaizdu, o lygiai taip pat
portrete pajusti ir nufoto-
grafuotojo dvasinį nusitei-
kimą. O šita tegali pagauti

SKAUTAI

BUDŽIŲ DŽIAUGSMAI

L. Čepienė
Vyriausioji Skautininkė

Kada IV-os Tautinės Sto-
vyklos miško plotas po ke-
lių stovyklavimo savaitių
tapo jaukia lietuviška SO-
DYBA, kada girios pakraš-
tyje tūnas kalnas pasipuo-
šė Gedimino bokštu, paradi-
nis Jubiliejinio sekmadienio
saliutas buvo skirtas LIE-
TUVOS SKAUTEI, jos
STEBUKLINGOMS RAN-
KOMS.

Audros iš šaknų išverstą
medį tos stebuklingosios
rankos paverčia nuostabia
kopytele...

Miške rastas akmuo, sa-
manos, smėlis, žievės, sau-
saziedžiai išmanių skaučių
rankomis išrašomi žemėje
tautinių puošmenų raštai...

Kaip pavasario vėjelis,
ima gaivinti kiekvieną at-
kurta lietuviškoji aplinka
ten, kur susiburia skautės,
kur susijungia jų seseriškos
rankos talkon.

Vilniaus Kaziuko mugės
tradicija atgaivinta skaučių
stebuklingomis rankomis

1956 m. Bostono "Balti-
jos" tuntas suruošė pirmąją
Kaziuko mugę. Sekančiais
metais įsijungė Clevelando,
Detroito ir Toronto tuntai.
Šiemet pasekė didieji Chica-
gos tuntai sutraukę tūk-
santinę žmonių minią.

Mielos SKAUTES ir VA-
DOVĖS, Lietuvos Skaučių
Seserijos Vadija ir skauti-
ninkės gėrisi Jūsų nepaprastu
darbštumu ir entuziazmu,
Jūsų mielu Tėvų talka.

Seserijos Vadijos vardu
dėkoju Vadovėms ir Skau-
tėms, jų Didžiai Gerbia-

ir kitam perduoti tik tos
srities menininkas.

Linkėtina Vyt. Maželiui
sėkmingai surinkti didesnę
kolekciją foto darbų mūsų
trekties istoriniam archy-
vui, o taip pat mūsų visuo-
menei prisidėti paremiant
jo darbą.

Juozas Bubelis

Chicagos lietuviai

* ŽIBUOKLIŲ BALIUS

Amerikos Lietuvių Tauti-
nės S-gos Chicagos skyrius
ruošia žibuoklių balių, ku-
ris įvyks 1959 m. balandžio
18 d. 7:30 v. Western Ball-
room salėje, 3504 So. Wes-
tern Ave.

Šokiams gros Jurgio Ake-
lio orkestras. Veiks savas
gėrimų bufetas.

Skyrius kviečia visuome-
nę skaitlingiausiai dalyvau-
ti.

Vietos užsakomos ir pini-
gai sumokami iš anksto iki
balandžio mėn. 15 d. imti-
nai:

Stasys Mankus, 6725 So.
Campbell Ave., telef. GR
6-2723 (nuo 7 val. vak.);
Gvidas Valantinas, 2320-W,
23rd St., tel VI 7-4540 (visą
dieną).

Įėjimas ir vakariene —
\$5.00. Studentams ir moks-
leiviams — \$3.00.

Jau 10 bilietų užsakė ge-
rai mums žinomas bankini-
kas p. John Kazanauskas,
buvęs Chicagos konsulas p.
A. Kalvaitis 4 ir Aleksas Si-
lūnas 6 bilietus.

Valdyba prašo gerb. sky-
riaus narius kaip galima
greičiau užsisakyti staliu-
kus ir atsiskaityti su bilie-
tais.

miems Tėvams ir Rėmėjams
už gyvai išgyventą Kaziuko
mugę ir paskutiniųjų mėne-
sių skautišką veiklą.

Kad skautės sugeba at-
gaivinti lietuviškas tradici-
jas — puiku. Kad vienetai
sugeba kūrybingai veikti —
puiku. Tačiau, visų puikiau-
siai yra tai, kad TUNTAS,
DRAUGOVĖ ir SKILTIS
SUGĘBA KARTU PLA-
NUOTI, DIRBTI IR
DŽIAUGTIS — kad mokosi
gyventi, gyventi turiningai
ir linksmai, BŪTI pėdske
visur ir visada, beieškant
TOBULO ŽMOGAUS, visų
pirma savyje.

BUDŽIŲ DŽIAUGDAMOSI.

KARYS

LIEUVIŲ KARIŲ VETERANŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Gausus paveikslais ir
straipsniais iš Lietuvos is-
torijos ir karinės istorijos.
Metams — \$6.00; rašyti:
KARYS, 916 Willoughby
Ave., Brooklyn 21, N. Y.



KARALIAUS VAINIKAS

Senosios Lietuvos legendų ir
padavimų rinkinys ką tik išėjo
iš spaudos. Čia surinkta Pau-
liaus Jurkaus, Vinco Krėvės, Ne-
lės Mazalaitės, Juozo Pronskaus,
Jono Remeikos, Šatrijos Raga-
nos, Antano Vaičiulaičio, Vaiž-
ganto ir Antano Vienuolio kūri-
niai. Kieti viršeliai, iliustravo
dail. Ada Korsakaitė. Kaina
\$2.00. Gaunama pas visus spau-
dos platintojus ir leidykloje:

GABIJA

Straight Path Wyandach, N. Y.

L. T. S. Korp! Neo-Lithuania filisteriui

Inž. PRANUI DRĄSUČIUI mirus,

jo žmonai, šeimai ir artimiesiems nuoširdžią užuo-
jautą reiškia ir kartu liūdi

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania

Liūdime netekę mielo prietelio

A. a. dipl. inž. PRANO DRĄSUČIO.

Jo žmonai ALDONAI ir dukrai JOLANTAI reiškia-
me nuoširdžią užuojautą

Jonas ir Veronika
Jasiukaičiai

Mielam prieteliui

A. a. inž. PRANUI DRĄSUČIUI mirus,

jo žmoną ALDONĄ, dukrą JOLANTĄ ir artimuosius
giliai užjaučia ir kartu liūdi

Joana ir Jonas
Račylai

Poniai ALDONAI DRĄSUTIENEI, dukteriai
JOLANTAI ir artimiesiems, mirus

A. a. inž. PR. DRĄSUČIUI,

širdingą užuojautą reiškia

P. Steikūnas

Dipl. inž. PRANUI DRĄSUČIUI mirus,

ALDONAI DRĄSUTIENEI, dukrai JOLANTAI ir
kitiems giminėms gilią užuojautą reiškia

Bronius ir Regina Snarskiai